

AZƏRBAYCAN MÜƏLLİMİ

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin orqanı

Təhsil
millətin
gələcəyidir!
Heydər Əliyev

Yeni dərs ili nə vaxt başlayır?

Təhsil naziri Emin Əmrullayev
Operativ Qərargahın brifinqində
məsələyə aydınlıq gətirib

Avqustan 27-də Təhsil naziri Emin Əmrullayevin iştirakı ilə Nazirlər Kabinetin yanında Operativ Qərargahın yeni dərs ilinin başlanması ilə əlaqədar brifinqi keçirildi. Ölkə ictimaiyyəti üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edən tədbirdə Təhsil naziri yeni dərs ilinin başlanması ilə bağlı müəyyən təklif və planlar barədə ətraflı məlumat verdi.

⇒ Ardi səh.3

Teledərslər yeni formatda

Ötən tədris ilinin ikinci yarısından dünyamı eşi alan COVID-19 koronavirus infeksiyasının yaratdığı həyəcan çox keçmədi ki, Bakiya da çatdı. Martin 3-də ümumtəhsil, peşə təhsili, orta təhsis və ali təhsil müəssisələrində dərslər fasiləvi tərtib olundular. Təhsil müəssisələrinin fealiyyətinin dayandırılması ilə təhsildə yaranan və fasilədən qaynaqlana biləcək boşluqlar hansısa yolla doldurulmayıdı. Qısa müddədə məsafədən təhsilə keçid reallaşdırıldı və təhsildə yaranan fasilə aradan qaldırıldı.

Cıxış yolları axtarıllarkən onlayn dərs, teledərs formatı gündəmə gəldi.

Təhsil Nazirliyində vaxt itirmədən bu istiqamətdə böyük bir komanda fealiyyətə başladı. Nəticədə, Azərbaycan məktəblisi sinif otaqlarında gördüyümüz müəllimlərini bu dəfə televiziya ekranlarında gördük.

Məktəblinin gözü ekranlarda müəllimini axtarır

Müəllimini sinif otığında oturub izləməyə alışan Qazax məktəblisi, Daş Salalı kənd Ş.Cəbiyev adına 2 nömrəli tam orta məktəbin IV sinif şagirdi

Səadət Osmanlı mart ayından bəri dərsi

müəllimləri axtarır: "Hər gün baxıram. Ancaq daha göstərmirlər".

Səadət deyir ki, onlayn dərslər də, televiziya açısından izləyən teledərslər də maraqlıdır. Ancaq o, daha çox sinifdəki dersi xoşlaysı: "Sinifdə dərs keçmək daha yaxşıdır. Evdə dərslərin vaxtı yadından çıxır. Elə olur ya baxa bilmirəm, ya da gecikirəm".

Nəçə ay teledərslə oxuyan Səadətin

gözələri televiziya ekranlarında yenə

müəllimləri axtarır: "Hər gün baxıram. Ancaq daha göstərmirlər".

Az vaxtda çox işə nail olmahydiq

Əhatə və elçatanlıq baxımdan teledərslər layihənin öncəlik təşkil etdi. Sürətlə hazırlanı start verildi. Martin 11-dən hər gün 5-6 saat, heftənin 5 günü bütün siniflər əhatə edən teledərslər Azərbaycan Televiziyanın "Mədəniyyət" kanalı vasitəsi ilə yayılmışdır.

⇒ Ardi səh.5

Uşaqlara qarşı daha həssaslıqla...

Bu gün dünyada tüğyan edən yeni növ koronavirus (COVID-19) pandemiyası bir çox sahələrdə əsaslı çətinliklər yaratmışdır. Bir tərəfdən insanlar sağlam qalmaya - virusla mübarizə aparırlar, digər tərəfdən isə dünya iqtisadiyyatı iflas ərefəsindədir, bəşəriyyət yeni ictimai, iqtisadi və sosial təlatüm-lər içərisindədir.

Ağlımiza belə gəlməzdi ki, nə vaxtsa bir-birimizlə canlı ünsiyyət

durmaqdan ehtiyat edəcək, həyat dolu günlərimizdən uzaq düşəcəyik. Artıq

neçə aydır ki, insanın-insandan qədidiyi bir dövrü yaşamaqdayıq. Bütün bu hadisələrin fonunda narahətedicim məqamlardan biri də məlum vəziyyətə bağlı təhsil sahəsində yaşanan çətinliklərdir. 2020-ci ilin martın 3-də

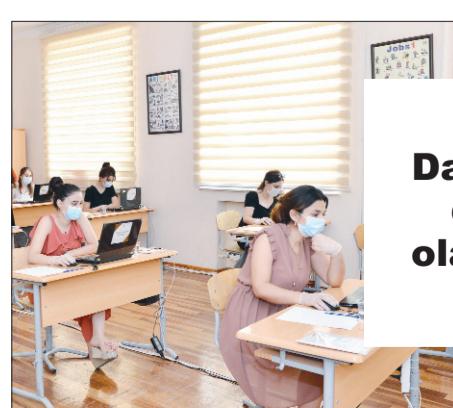
COVID-19 pandemiyasının yayılması səbəbi ilə ölkədə rəsmi karantin rejimi elan edildikdən sonra bütün təhsil müəssisələri bağlandı. Nəçə müddədir ki, şagird səsinə həsrət qalan məktəblərdə, boş sinif otaqlarında sessizlik hökm sürür.

Qeyd etdiyimiz kimi, pandemiya bütün sahələrə, o cümlədən təhsil sisteminə də təsirsiz ötüşmədi. Lakin bu çətinliklərin aradan qaldırılması istiqamətində Təhsil Nazirliyinin reallaşdırıldığı layihələr, həyata keçirildiyi tədbirlər nəticəsində yaranan problemlərin həllinə müvəffəq olundu. Belə ki, təhsil müəssisələrinin bağlandığı zaman nazirlik tərəfindən 2 televanalda teledərslər start verilməsinin, "Virtual məktəb" layihəsinin həyata keçirilməsinin, bunlarla yanaşı, müəllim-

lərin öz şagirdlərinə onlayn dərslər keçməsinin təhsilin davamlılığında, təhsilələrin təhsildən konar düşməsimin qarşısının alınmasında əhəmiyyətli rolunu daşılmazdır.

Ancaq etrafı edək ki, bu gün ister müəllimlər, isterse də şagirdlər sinifdəki feal təlim mühiti, canlı ünsiyyət, aktiv müzakirələr, debatlar və digər müxtəlif sərgili tədbirlərdə iştirak etmək üçün darixiylər. Hamı yenidən öz təhsil müəssisəsinə döñəcəyi günləri gözləyir...

⇒ Ardi səh.12

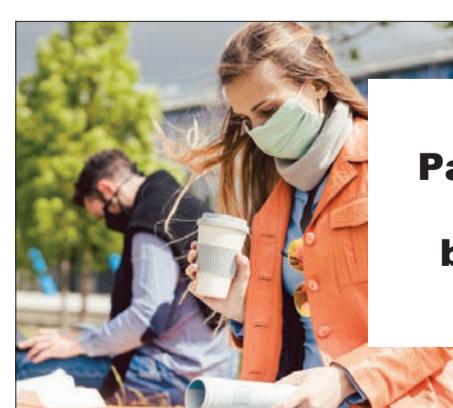
Daha hazırlıqlı,
daha bilikli
olanlar qazanır

⇒ səh.6

Növbəti
qələbə sevinci:
1 QIZIL, 3 GÜMÜŞ

⇒ səh.9

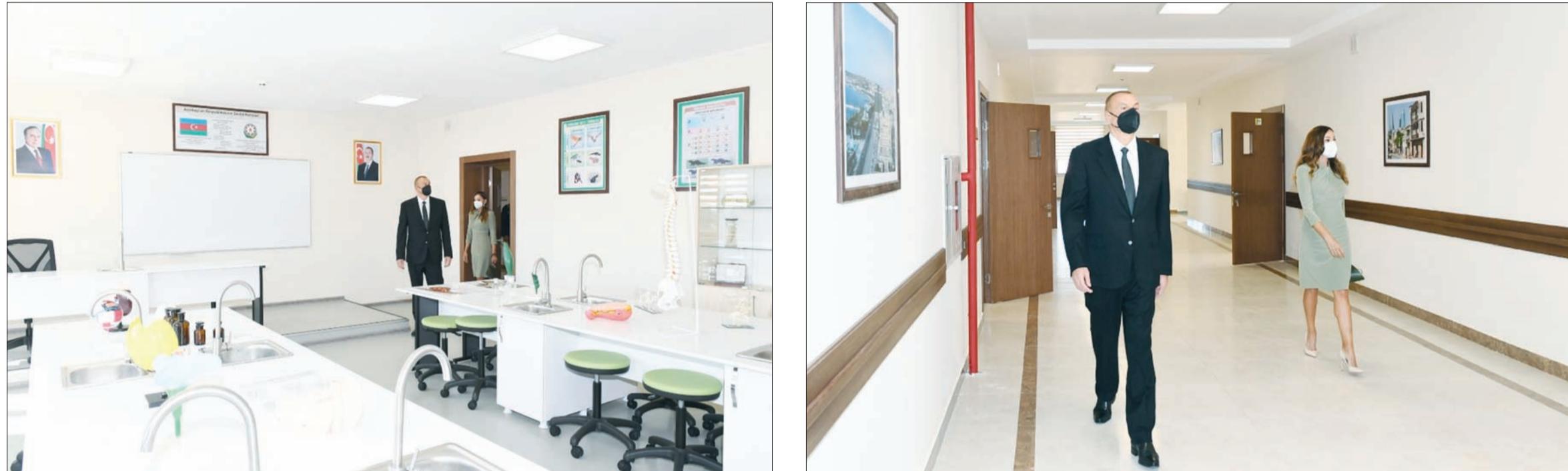

Payız semestri
necə
başlayacaq?

⇒ səh.11

Bakının Qala qəsəbəsində 216 nömrəli tam orta məktəb üçün yeni bina inşa edilib

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva məktəb binasının açılışında iştirak ediblər

Bakının Xəzər rayonunun Qala qəsəbəsində yeni inşa olunan 216 nömrəli tam orta məktəb binasının avqustun 26-da açılışı olub.

AZERTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva açılışda iştirak ediblər.

açılışında iştirak ediblər.

Məlumat verildi ki, 216 nömrəli tam orta məktəb 624 şagird yerlidir. Təhsil müəssisəsində 24 sinif otağı, kimya, biologiya, fizika laboratoriyaları, əmək otaqları, hərbi hazırlıq otağı, informatika kabineti, idman və akt zalları, kitabxana və yeməkxana fəaliyyət göstərir. Məktəbdə videomüşahidə sistemi və fiber-optik internet quraşdırılıb.

Heydər Əliyev Fondunun "Yeniləşən Azərbaycana yeni məktəb" programı çərçivəsində inşa olunan bu təhsil müəssisəsinin həvətində geniş əbadlıq işləri aparılıb.

Yeniləşən məktəblərimiz

Oruc MUSTAFAYEV

← Øvvəli səh.1

təhsil müəssisəsi istifadəyə verilib

Qeyd edək ki, ölkəmizdə yeni ümumtəhsil müəssisələrinin tikintisi və şagirdlərin tədris mühitinin yaxşılaşdırılması istiqamətində dövlətin atlığı addımlar regionlarda sakinlər tərəfindən razılıqla qarşılanmaqdadır.

Qazaxda yeni məktəb binaları inşa olunur

Təhsil Nazirliyinin Əsaslı Tikinti və Təchizat İdarəsindən aldığımız məlumatə əsasən, cari ildə bu günə kimi 8 (1 modul tipli məktəb də daxil olmaqla) təhsil müəssisəsi əsaslı temir və inşa olunaraq istismara verilmək üçün hazırlanır. Ümumiyyətlə, yeni tədris ilində 34-ü modul tipli olmaqla 47 məktəb binasının istifadəyə verilməsi nəzərdə tutulub. İlın sonunda isə 100-ə yaxın (o cümlədən 60 modul tipli məktəb) məktəb binası istismara verilecək. 34 modul tipli təhsil müəssisəsi 15 sentyabr 2020-ci il tarixdə, 26 modul tipli məktəb isə ilin sonuna kimi istismara verilecək.

Hazırda Təhsil Nazirliyi tərəfindən 106 (o cümlədən, 60 modul tipli məktəb) təhsil müəssisəsi, 3 peşə məktəbi və 3 məktəbdən kənar təhsil müəssisələrində əsaslı təmir və tikinti işləri aparılır. 26 təhsil müəssisəsinin, 3 peşə məktəbinin və 1 məktəbdən kənar təhsil müəssisəsinin layihə-smeta sənədlərinin hazırlanması işləri aparılır. 2015-2019-cu illərin statistik məlumatına əsasən, bu müddət ərzində 349

Hazırda Heydər Əliyev Fondu tərəfindən “Yeniləşən Azərbaycana yeni məktəb” layihəsi çərçivəsində respublikamızın hər yerində olduğu kimi, Qazaxda da yeni məktəb binaları inşa olunur. Qazax Rayon Təhsil Şöbəsinin müdürü Nizaməddin Babanlıdan aldığımız məlumatə əsasən, rayonda yeni tədris ili ərefəsində məktəb tikintisi və təmiri davam edir.

- Bu gün sevindirici haldir ki, ölkə Prezidenti İlham Əliyevin və Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın respublikamızda təhsil sahəsinə göstərdiyi diqqət və qayğısı Qazax rayonunda da böyük minnətdarlıq hissi və razılıqla qarşılanır. Qazax rayonu üzrə 11 məktəb binasının əsası təmir-tikinti işlərinin “Azərbaycan Respublikası regionlarının 2019-2023-cü illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Programı”nın həyata keçirilməsi üzrə hazırlanmış tədbirlər planına daxil edilməsi bölgələrimizdə təhsil sahəsinə olan dövlət qayğısimızın

**Son illərdə 1 milyondan çox
şagirdin təlim şəraiti əhəmiyyətli
şəkildə yaxşılaşdırılıb**

əyani sübutudur.

Hazırda Heydər Əliyev Fondu tərəfindən Dövlət Proqramında tikintisi nəzərdə tutulan

Dövlət Proqramının tətbiqi nəzərdə tutulan Şahnamət Nəsibova adına Sarıvəlli kənd tam orta məktəb üçün 220 şagird yerlik yeni bina inşa olunur. 1967-ci ildən əsası qoyulan kənd məktəbi üçün yeni inşa edilən məktəb binasında şagirdlərin yüksək səviyyədə təhsil almaları üçün hər cür şərait yaradılacaq. Yanvar ayından tikintisine başlanılan məktəb binası zirzəmisi olmaqla 2 mərtəbədən ibarət olacaq. Məktəb üçün həcmi 25 kubmetr olan içməli su anbarı, 100 kubmetr olan yanğından mühafizə üçün su anbarı, su nasosu stansiyası, qazanxana, idman zalı, akt zalı, yeməkxana və oyun mey-

Məktəbin tikintisi süretlə davam etdirilir. Artıq birinci və ikinci mərtəbələrdə, eləcə də idman zalında əsas işlər başa çatıb. İkinci mərtəbənin hörgü işləri yekunlaşmış və burada artıq suvaq və beton işlərinə başlanılmaq üzrədir. Beton işi başa çatdıqdan sonra da məktəb binasının dam örtüyü vurulacaq. Digər yardımçı binalarda da işlər eyni qaydada davam etdirilir.

Méktebin müellim-şagird kollektifi, vali-deynlər, kənd sakinləri yeni binanın inşasına

rimiz

**milyondan çox
raiti əhəmiyyətli
şılaşdırılıb**

görə ölkə Prezidenti İlham Əliyevə və Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevaya minnət-darlıqlarını bildirirlər.

Məlumat üçün onu da qeyd edək ki, rayonda Sarıvelli kənd tam orta məktəbin tələntisi il-

da Sarıvəlli kənd tam orta məktəbin tikintisi ilə yanaşı, Təhsil Nazirliyi tərəfindən düşmənlə sərhəddə yerləşən Aydin Məmmədov adına Qaymaqlı kənd tam orta məktəbi üçün 180 şagird yerlik yeni bina tikilir. Heydər Əliyev Fondu tərəfindən Xalq yazıçısı İsmayıllı Şıxlının adını daşıyan 1176 şagird yerlik Kosalar kənd tam orta məktəbi isə əsaslı şəkildə yenidən qu-

Xaçmazda 4 modul tipli məktəbin tikintisine başlanılb

Yeni tədris ili ərəfəsində Xaçmazda da məktəb infrastrukturunun təkmilləşdirilməsi

məktəb məmənliklərində tətbiq olunmuş
sahesində işlər davam etdirilir. Ölkə başçısının
müvafiq sərəncamları ilə Xaçmaz rayonunda
yeni məktəblərin, 4 yeni modul tipli məktəbin
tikintisinə başlanılıb. Bu barədə Xaçmaz Ra-
yon Təhsil Şöbəsinin müdir əvəzi Ağamirzə
Əzimovdan aldığımız məlumatda qeyd olunur:
- Ölkəmizdə təhsilin inkişafına göstərilən

Yeni dərs ili nə vaxt başlayır?

Təhsil naziri Emin Əmrullayev Operativ Qərargahın
brifinqində məsələyə aydınlıq gətirib

➡ Əvvəli səh.1

Oruc MUSTAFAYEV

Təhsil naziri E.Əmrullayev cari ilin martın 3-dən pandemiya səbəbindən ölkəmizdə təhsil müəssisələrinin fəaliyyətinin dayandırıldığıనı və nöticədə tədris ilimin ikinci semestrinin tamamilə onlayn şəkildə keçdiyini xatırladıb. Yeni tədris ili necə başlayacaq: ənənəvi və ya onlayn? Nazir əlavə edib ki, bu suallara cavab vermək üçün Təhsil Nazirliyi dünyasının UNICEF, Dünya Səhiyyə Təşkilatı və digər qurumların təklifi və tövsiyələri ni nəzərə alıb. Təhsil İnstitutu, Milli Məclisin üzvləri, ictimaayıyt nümayəndələr ilə müzakirələr aparılıb, təkliflər hazırlanıb.

Emin Əmrullayev ayrı-ayrı təhsil seviyeleri üzrə təhsil müəssisələrinin açılması məsələsinə aydlıq gotirib. Nazir qeyd edib ki, pandemiya dövründə təhsilə bağlı ictimaayıyt ənənəvi və distant təhsilin hansının yaxşı olması barədə düşünür. Ancaq bəzən uyğun və riskli olmayan təhsil barədə dəyişməliyik. "Ən səmərəli olan təkliflər əsas götürülməlidir. Ümumi məntiq onda ibarətdir ki, təhsil müəssisələrinin fəaliyyəti bərpa edilməlidir. Differential yanaşma əsas götürülməlidir. Yerli şərait və situasiya ya uyğun qərarlar verilməlidir".

Nazir, ilk növbədə, bağçaların fəaliyyətinin başlanması barədə danışır. Təhsil naziri qeyd edib ki, bağçalar xüsusi qayığının tələb olunduğu sahədir və bu sahədə distant təhsil mümkün deyil. E.Əmrullayev deyib ki, təklif odur ki, yəşaq bağçalarının fəaliyyəti sentyabrın 15-dən başlayaraq bərpa edilsin: "İlk növbədə o yerlərdə ki, virusun yayılma seviyəsi azdır, orda yəşaq bağçaları fəaliyyətə başlasın. Oktjabrda qədər pisləşmə müşahidə edilsə, yəşaq bağçalarının mərhələ açılmasını təklif edirik".

Məktəbəqədər və icma əsaslı məktəblərin fəaliyyətinin bərpasına gəlinəcək, Təhsil naziri qeyd edib ki, bu seviyyə üzrə dərslərin ənənəvi olaraq oktyabrın 1-də başlanması nəzərdə tutulur. Bu il 120 min yaşın məktəbəqədər təhsilə başlamasını deyən nazir təhsilin bəsviyyəsi üzrə dərslərin adətən həftədə 4 gün keçirildiyini qeyd edib. Nazir məktəbəqədər qruplarda tədrisin bi lə yənədə oktyabrın 1-dən həftədə 2 defə olmaqla başlanmasının planlaşdırıldığı bildirib: "Noyabrın 2-nə qədər bu rejimdə işləyə bilək, bu, müyyən mənənədə uğur hesab edilə bilər".

Təhsilin ibtidai siniflər seviyyəsində bərpasına gəlinəcək. E.Əmrullayev qeyd edib ki, sentyabrın 15-dən ibtidai siniflər dərsə başlayacaq. İbtidai təhsilə I sinif şagirdlərinin həftədə 3, digər sinif şagirdlərinin isə aktiv xəstələrin sayı çox olarsa, 2 dəfə gəlməsi təklif edilib: "Təklif qəbul olunsa, ibtidai siniflərdə təhsil alan 650 min yəşaq dərsə gedəcək. Bu qrupun 257 min nəfəri Bakı, Sumqayıt və Abşeron ərazisinə düşür. Bu ərazilərdə epidemioloji vəziyyət görgündür".

- "Təklif qəbul olunsa, ibtidai siniflərdə təhsil alan 650 min yəşaq dərsə gedəcək. Bu qrupun 257 min nəfəri Bakı, Sumqayıt və Abşeron ərazisinə düşür. Bu ərazilərdə epidemioloji vəziyyət görgündür".
- "1 oktyabr tarixində V-IX siniflərin məktəbə əyani şəkilədə gəlməsini planlaşdırırıq. Epidemioloji vəziyyət imkan verərsə, 1 milyon 300 min şagirdi uyğunlaşdırılmış qaydada tədris cəlb etməyi nəzərdə tuturuz".
- Təhsil naziri X və XI sinif şagirdlərinin məktəblərə 15 oktyabr tarixində qayıtmasının planlaşdırıldıqını bildirib. E.Əmrullayev nəzərə çatdırıb ki, sentyabrın 15-dən qeyd olunan siniflər üçün tədris onlayn olacaq.
- Peşə məktəblərində təhsil distant formada təşkil ediləcək, peşə ixtisasları üzrə isə əyani tədris nəzərdə tutulur. Peşə məktəblərində də tədris sentyabrın 15-də başlayacaq. Peşə təhsili müəssisələrində tədris məzmunu məsafədən ("Virtual məktəb" və teledərsər vasitəsilə) çatdırılacaq.
- Sentyabrın 15-də ali təhsil alan tələbələrin yüksək hərəkətlilik və yolu xuma risklərini nəzərə alaraq, tədris prosesi bu təhsil pilləsində distant formada davam etdirilecək. 1-ci kurslar sentyabrın 15-dən qəbul olunduqları ali təhsil müəssisəsinə gələ biləcəklər.

ron ərazisine düşür. Bu ərazilərdə epidemioloji vəziyyət görgündür".

Təhsil naziri V-IX siniflərdə dərslərin başlanması barədə danışanda qeyd edib ki, sentyabrın 15-dən orta məktəblərin V-XI siniflərində dərslər onlayn qaydada başlayacaq. "1 oktyabr tarixindən V-IX siniflərin məktəbə əyani şəkilədə gəlməsini planlaşdırırıq. Epidemioloji vəziyyət imkan verərsə, 1 milyon 300 min şagirdi uyğunlaşdırılmış qaydada tədris cəlb etməyi nəzərdə tuturuz".

Nazir teledərslerin mart ayına qədər davam etdirilməsinin nəzərdə tutulduğunu da deyib. Xüsusi karantin rejimi dövründə Təhsil Nazirliyi tərəfindən teledərsər və "Virtual məktəb" layihələri davam etdiriləcək. "Bezi valideynlər uşaqların məktəblərə göndərmək istəmirlər. Bu valideynlərlə xüsusi razılaşma olub olacaq. Məktəbe gəlməyən şagirdlər valideynlərin nəzarəti ilə teledərsərlər izləyiciklər və "Virtual məktəb" də tədrisə qoşulacaqlar".

Təhsil naziri ümumtəhsil müəssisələrində şagird sixlüq və yolu xuma hallarının bu məsələyə təsirinə barədə məlumat verib.

Bildirilüb ki, ölkədə ümumilikdə fəaliyyət göstərən 4439 məktəbdən cəmi 182-də 1500 və ya daha çox şagird təhsil alır, digər məktəblərdə şagird sayıları əsasən aşağıdır: "Ümumiyyət, 53 faiz və yaxud 2335 məktəbdə şagird sayı 200 nəfərdən azdır. Digər 47 faiz və ya 2104 məktəbdə isə şagird sayı 200 nəfərdən çoxdur. Yəsə əyani tədris nəzərdə tutulur. Peşə məktəblərində də tədris sentyabrın 15-də başlayacaq. Peşə təhsili müəssisələrində tədris məzmunu məsafədən ("Virtual məktəb" və teledərsər vasitəsilə) çatdırılacaq. Bildirilüb ki, peşə təhsilində bacarıq və təcrübələrin formalşamasının tələb edən məşğələlər müvafiq şərtlərə əməl edilməklə, ənənəvi formada təhsil müəssisələrində keçilecek. Sentyabrın

gruplardan danışanda 20 nəfərdən az haqqında danışırıq. Şagird sayının 30 nəfərdən az olduğu siniflər təxminən 93,3 faiz təşkil edir. Yəni, ümumilikdə şagird sixlüq bir çox siniflərdə problem deyil. "Biz daha çox Bakı və Abşeron ərazisində, xüsusilə də bəzi qəsəbələrin ərazisində yerləşən məktəblərdən danışırıq. Bu məktəblərin Bakı şəhəri üzrə Təhsil İdarəsi və Abşeron Rayon Təhsil İdarəsi tərəfindən, eyni zamanda digər yerli təhsili idarəetmə orqanları tərəfindən müvafiq planlar əsasında fəaliyyət göstərməsini planlaşdırırıq".

Nazir Emin Əmrullayev məktəblər açıldıqdan sonra zeruri sanitari-epidemioloji tədbirlərin davam etdiriləcəyini diqqətliyən şagirdlərin hərəkətlərinin gündəlik yoxlanması istiqamətində iş apıralıq: "Virusun yayılması qarşısını almaq üçün xəstəliyin vaxtında aşkarlanması, aşkarlanmış hal-ların təcrid edilməsi, təcrid olunmuş və təmasda olmuş insanların siyahısının müyyən edilməsi vacibdir. Ona görə belə hal müyyən edilərsə, valiyednlər, məktəb ictimaliyətindən çatdırılmasından maraqlıq. Hansısa sağın, valideynin qızdırması varsa, həmin sağın məktəbə gəlməməsinin tərəfdarıdır. Bununla bağlı xüsusi qaydalar da hazırlanır".

Təhsil naziri qeyd edib ki, kütłəvi yolu xuma olan məktəblərdə distant təhsil keçilə bilər. "Bu və ya digər təhsil müəssisəsində kütłəvi yolu xuma varsa, uşaqlar məktəbdən valideynlərini, yaşılı insanları yolu xumurursa, həmin məktəbdə distant, onlayn təhsil keçməyin tərəfdarıyıq".

Nazir təhsil müəssisələrində zəruri sanitari-epidemioloji tədbirlərdən danışanda ümumtəhsil müəssisələrində çalısan 120 min müəllim və texnik işçi ilə bağlı faktın nəzərə alınması olduğunu bildirib. E.Əmrullayev deyib ki, hem məktəbin daxilində, hem də məktəbdən konar her bir müəllim, valideynin bu prosesə təsiri var: "Ola biler ki, hansısa marketdə, nəqliyatda maska taxmamaqın tədrisə təsiri başa düşülməsin. Ancaq her bir votəndə qaydalara riayət etməlidir ki, tədris ənənəvi formada davam etsin".

Təhsil naziri yeni tədris ilinin başlanması ilə əlaqədar hər bir votəndən üzərinə düşən konkret vəzifələrdən danışır və qeyd edib ki, məktəblərin açılmasında mühüm məqsəmlərdən biri ehtiyatlılıqdır. Ehtiyatlılıq hər birimiz üçün xüsusi növənənədən təmənədir. Müvafiq tədbirlərə və qaydalara əməl etməkələr təhsilin normal fəaliyyətinə qaydalar bilər. Digər tərəfdən, biz geləcəyə təməd və inamlı baxmalıyıq. Nazir üzünmüddətli təhlükənin olmadığı təqdirdə ənənəvi təhsilə qaytmaqın mümkünlüyünü də istisna etməyib.

Müvafiq qaydalara hamı tərəfindən əməl olunması normal təhsilə qaydışın baş verməsinə səbəb olacaq. Daha sonra jurnalıstların çoxsaylı sənədləri cavablandırılıb.

A.V.Torkunovun
"Dostluq" ordeni ilə
təltif edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası
Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 23-cü bəndini rəhbər tutaraq qərara alıram:

Azərbaycan Respublikası ilə Rusiya Federasiyası arasında təhsil sahəsində əməkdaşlıq və qarşılıqlı əlaqələrin möhkəmləndirilməsində xüsusi xidmətlərinə görə Anatoli Vasilyeviç Torkunov "Dostluq" ordeni ilə təltif edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 25 avqust 2020-ci il

**Moskva Dövlət
Beynəlxalq Münasibətlər
İnstitutunun (Universitetinin)
rektoru akademik
Anatoli Torkunova**

Hörmətli Anatoli Vasilyeviç.

Sizi 70 illik yubileyiniz münasibatılı ürəkdən təbrik edirəm. Sizə möhkəm cansağlığı, xoşbəxtlik və fıravanhı dileyirəm.

Siz uzun müddətdir ki, Moskva Dövlət Beynəlxalq Münasibətlər İnstitutuna uğurla rəhbərlik edirsiniz. Sizin səyələriniz sayəsində MDBMİ haqlı olaraq dünya məqyasında ən nüfuzlu və prestijli ali məktəblərdən biri sayılır.

Siz böyük alim, pedaqoq və istedadlı təşkilatçı kimi, öz ölkələrini beynəlxalq arenada ləyəqətlə temsil edən yüksək ixtisaslı dövlət və ictimi xadimlər, diplomatlar, jurnalistlər, hüquqşunaslar hazırlanmasına çox dəyərli təhlükəsizliyinə dair.

Hörmətli Anatoli Vasilyeviç, Sizi yubileyiniz münasibatılı bir daha təbrik edir. Sizə uzun ömür, yeni nailiyyətlər dileyir, ən xoş arzularımı bildirirəm.

Hörmətə,

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

**Azərbaycan Respublikası
Nazirlər Kabinetinin 2012-ci
il 2 oktyabr tarixli 218
nömrəli Qərarı ilə təsdiq
edilmiş "Məktəbəqədər
təhsil müəssisəsinin
Nümunəvi Nizamnaməsi"ndə
dəyişiklik edilməsi barədə**

**Azərbaycan Respublikasının
Nazirlər Kabinetinin qərarı**

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasını rəhbər tutaraq Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetini qərara alır:

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2012-ci il 2 oktyabr tarixli 218 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2012, № 10, maddə 1000; 2017, № 4, maddə 613, № 12 (II kitab), maddə 2515; 2018, № 5, maddə 1148, № 11, maddə 2430; 2019, № 8, maddə 1472) ilə təsdiq edilmiş "Məktəbəqədər təhsil müəssisəsinin Nümunəvi Nizamnaməsi"nin 1.3-cü bəndində "2010-cu il 16 iyul tarixli 137 nömrəli qərar ilə təsdiq edilmiş "Məktəbəqədər təhsilin dövlət standartı və programı" sözü" 2019-cu il 8 avqust tarixli 351 nömrəli Qərar ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasında məktəbəqədər təhsilin dövlət standartı" sözü ilə əvəz edilsin.

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının Baş Naziri

Bakı şəhəri, 24 avqust 2020-ci il

Koreya Respublikası və Azərbaycanın ali təhsil müəssisələri arasında ikili diplom programı üzrə

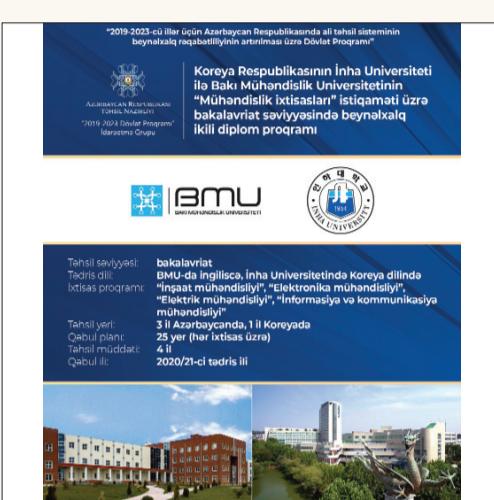
TƏLƏBƏ QƏBULU

Koreya Respublikasının INHA ali təhsil müəssisəsi ilə Bakı Mühəndislik Universitetinin mühəndislik ixtisası üzrə beynəlxalq ikili diplom programı çərçivəsində 2020-2021-ci tədris ili üzrə qəbul start verilir.

Qəbul 4 ixtisas üzrə həyata keçirilir. Bakalavriat səviyyəsində təhsil dörd il müddətində və ingilis dilində aparılacaq. Tələbələr sonuncu il üzrə INHA-dakı təhsil ilə üçün eləvə olaraq Koreya dili tədris ediləcək.

Sözügedən ikili diplom programı çərçivəsində təhsil almaq istəyənlər 2 sentyabr 2020-ci il tarixinədək müraciət etməlidirlər.

İkili diplom programı ilə bağlı eləvə məlumatla elan (https://edu.gov.az/upload/content_gallery/03-25.08.20-01.jpg) vasitəsilə tanış ola bilərsiniz.

Pakistan'da yeni tədris ilində təhsil imkanı

Pakistan Texniki Dəstək Programı çərçivəsində 2020-2021-ci tədris ili üzrə təqaüd programı elan edilib.

Bakalavriat və doktorantura səviyyələri üzrə elan edilən program çərçivəsində təhsil almaq üçün avqustu 26-dək müraciət qəbul edilib.

Təqaüd programı ilə bağlı tərafı məlumatlı müvafiq elan (<https://edu.gov.az/upload/file/ELAN/2020/08/Pakistan-teqaud-elan-2020-2021.pdf>) vasitəsilə əldə edə bilərsiniz.

Köçürülmək istəyi rsənsə...

Niyazi RƏHİMOV

Transfer.edu.az portalı vasitəsi ilə həyata keçirilən yay semestri üçün tələbələrin köçürülməsi üzrə elektron sənəd qəbulu artıq başa çatıb. Qeyd edək ki, sonərlərin qobulu 17-24 avqust tarixlərində aparılıb. Bu portal vasitəsilə tələbələrin ölkə daxilində və xaricdə yerləşən ali təhsil müəssisələrindən köçürülməsi, yaxud bir ixtisasdan digərinə deyişdirilməsi, eləcə də ölkəmizdə yerləşən orta ixtisas təhsili müəssisələri tələbələrinin, magistratura səviyyəsində təhsilalanların köçürülməsi mümkündür. Təhsil Nazirliyi tərəfindən 2016-ci ilde yaradılan transfer.edu.az portalı tələbələrin köçürülməsi prosesini sadələşdirmək, şəffaflıq təmin etmək məqsədini daşıyır. Portala müraciət edən şəxslər köçürülmək istədiyi təhsil müəssisəsini seçmək imkanına malikdir. Bunun üçün təhsilalanlar tələb olunan məlumatları daxil etməklə, köçürülmə meyarlarına uyğun gəlib-gəlmədiyini müəyyən edə bilərlər.

**Ali məktəblərə 3001, orta
ixtisas təhsili müəssisələrinə
isə köçürülmək üçün 1303
nəfər qeydiyyatdan keçib**

Bu il yay semestri üçün Transfer.edu.az portalı vasitəsi ilə 1303 tələbə orta ixtisas təhsili müəssisələrinə köçürülmək üçün qeydiyyatdan keçib. Onlardan 92 nəfəri sorğusunu təsdiq edib. Portal vasitəsi ilə ali təhsil müəssisələrinə köçürülmək üçün qeydiyyatdan keçənlərin sayı isə 3001 nəfər olub. Onlardan 978 nəfəri öz sorğusunu təs-

diq edib. Nəzərə çatdırıq ki, nəticələr sentyabr ayında elan olunacaq.

**Xüsusi təyinatlı ali təhsil
müəssisələrinin tələbələri
istisna olmaqla...**

Ölkəmizdəki xüsusi təyinatlı ali təhsil müəssisələri istisna olmaqla bütün ali təhsil müəssisələrinin tələbələri köçürülmədə iştirak etmək hüququna malikdir. Onu da qeyd edək ki, tələbələrin ixtisasını və (və ya) təhsilalma formasını deyişməsi, bir ali təhsil müəssisəsindən

digərinə köçürülməsi yalnız birinci semestr başa çatıldıqdan sonra həyata keçirilir.

**Köçürülmə zamanı
bu meyarlar nəzərə alınır**

Tələbələrin bakalavriat səviyyəsində bir ali təhsil müəssisəsinən və ya (və) ixtisasdan digərinə köçürülməsi zamanı tələbənin qəbul olunduğu və köçürülmək istədiyi ixtisas Dövlət İmtahan Mərkəzi tərəfindən müəyyən olunmuş eyni ixtisas qrupu daxilində olmalıdır. Bundan başqa, DİM tərəfindən keçirilən qəbul imtahanlarında tələbənin topladığı bal qəbul olunduğu ilə köçürülmək istədiyi ali təhsil müəssisəsində müvafiq ixtisas (ixtisaslaşma) üzrə minimal keçid balından da az olmamalıdır.

Magistratura səviyyəsinin 1-ci tədris ili müddətində tələbələrin öz

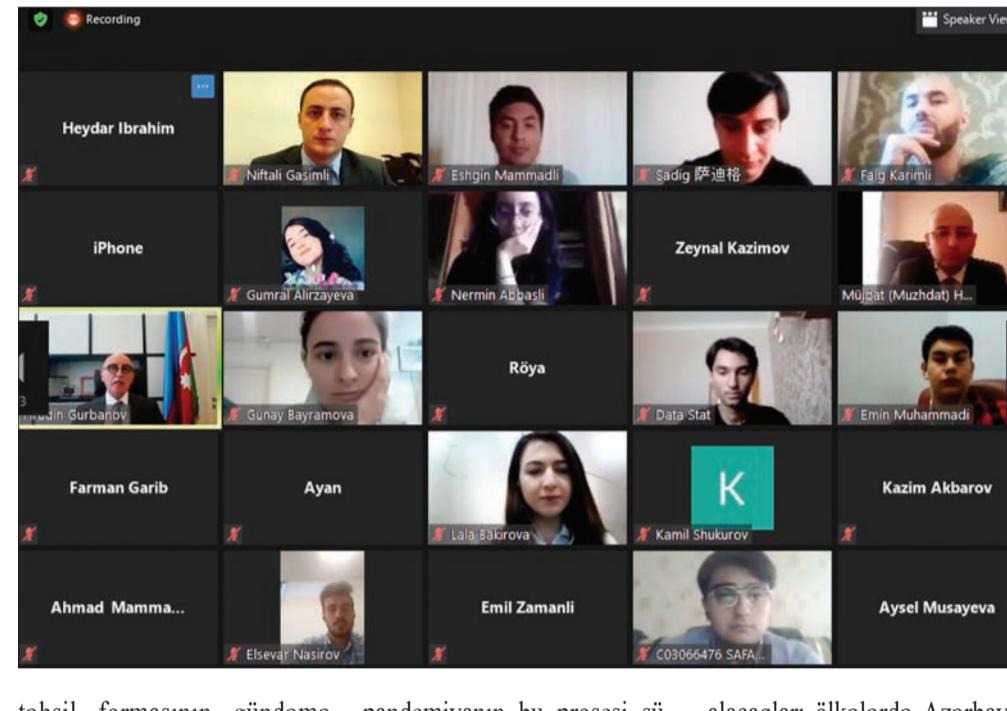
ixtisası üzrə bir ali təhsil müəssisəsindən digərinə köçürülməsi və ya təhsilalma formasını deyişməsi o şərtlə aparıla bilər ki, DİM tərəfindən keçirilən qəbul imtahanlarında tələbənin topladığı bal qəbul olunduğu ilə köçürülmək istədiyi ali təhsil müəssisəsində müvafiq ixtisas (ixtisaslaşma) üzrə minimal keçid balından az olmasın.

Bakıda yerləşən dövlət ali təhsil müəssisəsindən ölkənin regionlarında (Sumqayıt şəhəri istisna olmaqla) yerləşən ali təhsil müəssisəsine (öz ixtisası üzrə), ölkənin bir regionunda yerləşən ali təhsil müəssisəsindən digər regionda yerləşən (Bakı və Sumqayıt şəhərləri istisna olmaqla) ali təhsil müəssisəsinə (öz ixtisası üzrə) köçürüldükde bakalavriat səviyyəsində (hüquqsünnətləşmiş) və baza ali tibb ixtisasları istisna olmaqla) tələbənin köçürülməsi DİM tərəfindən keçirilən qəbul imtahanlarında topladığı bal nəzəre alınmadan heyata keçirilir.

DİM tərəfindən keçirilən imtahanlarda iştirak etdikləri halda əyani təhsil alan Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının xarici ölkə ali təhsil müəssisələrinə köçürülməsi ümidi qaydada aparılır. DİM tərəfindən keçirilən imtahanlarda iştirak etmedikləri halda isə beynəlxalq səviyyəli imtahanlarda qazanlığı nöticələr (SAT imtahanından yeni şkalaya üzrə ən azı 1000 bal, (ri-yazıyyat üzrə ən azı 560 bal),

Xaricdə təhsil almaq hüququ qazanmış tələbələrlə onlayn görüş

2020-2021-ci tədris ili üçün seçim yüksək rəqabətlilik şəraitində aparılıb

təhsil formasının gündəmə gəldiyini, bunun əslinde zəmanın tələbi olduğunu, lakin

pandemiyanın bu prosesi sürtənləndirdiyini qeyd edib. Buna

alacaqları ölkələrdə Azərbaycanın mödəniyyəti, tarixi, in-

cəsonətinin təbliği və haqq sə-

ADNSU tələbələri təcrübə programında

“166 Logistika Akademiyası” 2020 yay təcrübə programına start verilib. Seçim mərhələsində iştirak etmiş 350 nəfərdən 41-i bu mərhələləri uğurla keçərək “166 Yükdaşımı və Logistika” şirkətində 3 aylıq ödənişli (şirkət tərəfindən ödəniş olunaraq) təcrübə programına qatılmaq imkanı əldə edib.

Azərbaycan Dövlət Neft və Sən-

ye Universitetindən (ADNSU) bildirilir ki, “166 Logistika Akademiyası” yay təcrübə programında iştirak hüququ qazananlar ölkənin müxtəlif universitetlərindən olan tələbə və məzunlardır. Onlar arasında 6 nəfər ADNSU-nun tələbə və mezunlardır.

Seçim mərhələsindən ugurla keçənlər şirkətin əsas departamentlərində yer alaraq peşəkar əməkdaşlar tərəfin-

dən logistika və nəqliyyat, satış, marketinq və biznesin inkişafı, maliiyyət, müləsibatlıq, insan resursları və s. sahələrdə praktiki, eyni zamanda nəzəribilik və bacarıqlara yiyələnəcəklər. Təcrübə programına qatılan iştirakçılar təcrübəçi olaraq rəsmi qeydiyyata alıncayaq və programı ugurla başa vurulara müvafiq sertifikatlar təqdim olunaraq “166 Yükdaşımı və Logistika” şir-

kətində işlə təminat imkanı əldə edəcəklər.

Qeyd edək ki, son zamanlar ölkəmizdə logistika sahəsi sürətlə inkişaf edir. “166 Yükdaşımı və Logistika” şirkəti də yenilikləri hədfən almışla, hər zaman gənc və istedadlı kadrlara üstünlük verir. 2020 Yay təcrübə programını hayata keçirməkdə də əsas məqsəd logistika sahəsində istedadlıların üzə çıxarılması, gənc kadrların yetişdirilməsi, ənənəvi və yeni metodlarda tətbiq edərək təcrübələrinin artırılması, onlara əlverişli iş mühiti yaratmaqla ölkədə peşəkar kadrların hazırlanmasına yeni töhfə verməkdir.

Tələbələrin köçürülməsi

Tələbələrin köçürülməsi üzrə elektron sənəd qəbulu başa çatıb.

Transfer.edu.az portalı vasitəsilə

- 1303 tələbə orta ixtisas təhsili müəssisələrinin köçürülməsi üçün qeydiyyatdan keçib. Onlardan 92 nəfəri sorğusunu təsdiq edib.
- 3001 nəfər ali təhsil müəssisələrinin köçürülməsi üçün qeydiyyatdan keçib. Onlardan 978 nəfəri öz sorğusunu təsdiq edib.
- Nəticələr sentyabr ayında elan olunacaq.

**Transfer.edu.az -
sadə və şəffaf
prosesin iştirakçısı ol!**

TOEFL İBT imtahanından ən azı 75 bal, IELTS imtahanından ən azı 6.0 bal, qənaətbəş akademik göstəriciləri, köçürülmə sebəbləri, təhsil alındığı ali təhsil müəssisəsinin dönyaçın ən yaxşı ali təhsil müəssisələri reytinglərində yer almış məsələləri nəzərə almır.

Bəs, hansı hallar köçürülmə meyarlarına ziddir?

Köçürülmə meyarlarına bir sıra meyarlar ziddir. Məsələn, xarici ölkə ali təhsil müəssisələrinə köçürülməsi aparılmır. Bundan başqa, akkredite olunmayan xarici ölkə ali təhsil müəssisələrinə köçürülməsi aparılmır. Azərbaycan Respublikasının ali təhsil müəssisələrinə köçürülməsi - və ya bərpa olunmasına da yoxdur.

Teledərslər yeni formatda

Nəzakət Mehdiyeva

Anar Mustafazadə

Səadət Osmanlı

Müəllimlər, şagirdlər teledərsləri yeni tədris ilindən izləyə biləcəklər

➡ Əvvəli səh.1

Ruhiyə DAŞSALAHLİ

İki dildə hazırlanın dərlərə müəllimlər fəal şəkildə qoşuldu. Hətta bölgələrdən təşəbbüs gətirən müəllimlər belə vardi. Lakin karantin rejiminin çətinlikləri, həmin müəllimlərin gelib-getməsindən yaranan bələcək problemlər nəzərə alınaraq, əsasən Bakıdakı məktəblərin müəllimlərinin üstünlük verildi. Təhsil İnstitutunun Təhsil İşçilərinin Peşəkar İnkışafı Mərkəzinin direktoru Nəzakət Mehdiyeva bu qərarı verdikləri şəraitdən danışdı: "Cəmi bir həftə ərzində çəkilişlərə qərar verilib və dərhal işə başlanımsıdı. Belə az bir vaxtda seçim imkanları yox idi. İlk mərhələdə Bakının məktəb və liseylərindən tanınmış müəllimləri bu prosesə cəlb etdik. "Tənənmiş" deyərken bu vaxta qədər videolar çəkən, elektron resurslarla işləmək təcrübəsi olan müəllimləri nəzərdə tuturam. Cünki az vaxtda çox işə nail olmalydıq. Çox keçmədən başa düşdü ki, belə davam edə bilməyəcəyik. Pandemiya dövründür. Epidemiyənin yayılma təhlükəsi çox güclüdür. Bu vəziyyətdə obyektiv və subyektiv səbəblərdən müəllimlər prosesdən kənarlaşa, bizi tərk edə bilərlər. Prosesdə davamlılığı təmin edə bilmək üçün böyük bir bazaya ehtiyacımız vardi. Odur ki, Bakı şəhərində yerləşən məktəblərə yəni dən müracət edərək özünü sinamaq istəyən müəllimləri çəkilişin aparıldığı məkəna dəvət etdik. Sanitar-gigiyenik qaydalarla əməl etməklə müsahibələr və sinəq çəkilişlər teşkil etdik. Beləliklə, karantin rejimi başlayanda biz artıq hərəkət etdik."

Teledərslərin çəkilişi Bakı şəhəri 6 nömrəli tam orta məktəbdə aparılırdı. İşi müəllimləri təlimatlandırmaqdan, çəkilişləri tənzimləməkdən ibarət olan 100 nəfərədək həyət karantin rejiminin çətinliklərinə və epidemiyə təhlükəsinə baxmayaq, hər gün eyni əzmlə işlədi.

N.Mehdiyeva deyir ki, yer, çəkiliş həyəti, müəllimlər hazır olduqdan sonra sira gəlib teledərsin məzmununa: "Məsələ məktəblilər, xüsusən aşağı sinif şagirdləri olunca, bir addım atmadan iki dəfə düşünmek lazımdır. Tədris olunacaq mövzu ilə bağlı suallar hazırlanarkən belə hər məqamada ehtiyath yanaşdır. Dərsler sadəcə dərslik üzərində qurulacaq, yoxsa dərslikdən kənar mənbələrdən də istifadə olunmalıdır"- kimi məsələlər üzərində geniş müzakirələr aparıldı".

Müzakirələr qərara çevriləndən, müəllimlərən nə istenildiyi qətiləşəndən sonra çəkilişlər başlayıb: "Əvvəlcə müəllimlərlə müsahibə keçirildik. Elə oradaca müəllimlərə tapşırıq verilirdi ki, tədris etdiyi fənn üzrə bir mövzunu hazırlayıb 10-12 dəqiqə müddətində təqdim etsinlər. Az vaxt ərzində 300 nəfərdən çox müəllimi dinlədik, hazırladıqları dərlərə qulaq asdırıq".

lər hazırlıq üçün məktəb kitabxanasındaki dərslik və digər vəsaitlərdən istifadə edirdi. Təqdim olunan dərsdə müəllimin danışığı, izahı, ifadə tərzi, öyrədici tapşırıqlar tərtib etmək bacarıqları qızılımlaşdırıldı. Az vaxt ərzində 300 nəfərdən çox müəllimi dinlədik, hazırladıqları dərlərə qulaq asdırıq".

Seçilən müəllimlərə tapşırıqlar verildi ki, öz üzərində işləyən hazırlaşınlar, istənilən vaxt onları dəvət edə bilərik. Aprel ayındandır ölkədə karantin şəraiti elan edildən hazırlanıclarımız tamamlanmışdır. Artıq hər hansı çətinliyimiz qalmamışdır. Teledərslər kimi və nə vaxt dəvət edəcəyimizi biliyik".

N.Mehdiyevanın sözlerinə görə, bəzi müəllimlər yaşlı ilə, bəziləri epidemiyə şəraiti ilə əlaqədar olaraq prosesdən kənarlaşmağa məcbur olsalar da, teledərslərə cəlb edilən müəllimlərin çoxu ilk gündən dərs ilinin sonuna dek layihədə fəaliyyəti uğurla davam etdiriblər.

**Teledərslər
vahid bazada**

İbtidai siniflər üçün teledərslər hər gün 3 dərs olmaqla həftədə 4 dəfə, yuxarı siniflərdə həftənin 2 günü 10 fənn tədris olunmaqla keçilirdi. Məsələn, VIII sinifdə oxuyan şagird teledərsə həftənin 2 günü baxır, hər dəfə bir neçə fənn üzrə dərs alırı.

Qeyd edək ki, teledərslərdə məktəbəqədər, ümumi təhsil və peşə təhsil səviyyələrini əhatə edən 3224 video çəkilib. Çəkilişlərdə ümumilikdə 120 müəllim iştirak edib. Bütün dərsler <https://video.edu.az/> saytında yerləşdirilib.

**"Ən yaxşı müəllim
insanın öyrənmək hissidi"**

Layihənin ən fəal iştirakçılarından biri akademik Zərifə Əliyeva adına liseyin coğrafiya müəllimi Anar Mustafazadədir. Anar müəllim teledərslərdə 40-dan artıq dərsə çəkilib: "Sınaqlara dəvət olunanda çox həyəcanlıydım. Elə müəllimlər vardi ki, bir neçə dəfə sinəq çəkilişləri olurdı. Menim də öyrəşmədiyim bir situasiya olsa da, cəmi bir dəfə sinəq çəkilişində oldum".

Ana növbəti mərhələ sinəqdan da çətin olub: "Videoederslərde mənə on çətin gələn materialların hazırlanması idi. Ənənəvi dərsin hazırlanmasına sərf etdiyimdən daha çox vaxt tələb olunurdu. Biliyim on sadə, anlaşılan formada çatdırılmasına nail olmamışdım. Əslində, müəllimlərənən bütün dərslərimdə məqsədim budur. Ancaq ənənəvi dərsdə şagirdlərin gözündən nəyi anlamadığını bilmək mümkündür. Burada isə şagirdləri görmürsən. Ona görə də ötürdüyüm biliyin əhatəliliyinə, anlaşılan

olmasına xüsusi diqqət yetirirdim".

Anar Mustafazadə çəkildiyi 35 normal dərs, 1 integrativ və abituriyentlər üçün 7 dərsdə lazımlı olan biliyin ötürülməsi üçün olunden gələni etdiyi ni deyir. Dəvət olunarsa, yeni tədris ilində də layihədə iştirak etməyi düşünür. Sözlərindən görünür ki, devət gözəldən növbəti tədris il üçün planını çoxdan cızımağa başlayıb: "Bu dəfə şagirdləri feallaşdırmağa başlayıb. İstiqamətləndirici suallarla onları araşdırmağa sövq edəcəyəm. Yeni şəraiti elan edildən hazırlanıclarımız tamamlanmışdır. Artıq hər hansı çətinliyimiz qalmamışdır. Teledərslər kimi və nə vaxt dəvət edəcəyimizi biliyik".

İnsanın daxili məsuliyyətinin formallaşmasına pandemiyanın təsirini qeyd edən Anar müəllim hesab edir ki, biliyin məktəbdə müəllimləndən almağa öyrənmiş bugünkü nəsil mövcud vəziyyətə əlaqədar həmin imkandan məhrum qaldı və müsteqil öyrənmə səriştəsinin formallaşmasına ehtiyac yarandı. Biz bir daha əmin olduğum ki, müstəqil öyrənmə səriştəsinin formallaşması təhsilin inkişafında müümətliyətə malikdir.

**Yeni tədris ilində dərlər
yeni studiyalarda çəkiləcək**

Teledərslərin sentyabr ayından yayımı davam etdiriləcək. Ayın ilk həftəsindən başlayaraq təmamilə yeni formatda, yeni keyfiyyətdə dərlərin çəkilişlərinə başlanacaq. Təhsil Nazirliyinin İctimaiyyətlə əlaqələr sektorunun müdürü Cəsarət Valehovun sözlerinə görə, bu məqsədle təmamilə yeni dizaynda 4 studiya qurulub. Həm humanitar, həm texniki, həm də ibtidai siniflər üçün dərlərin çəkilişləri həmin studiyalarla yeni monitorlarla, mövzuları əhatə edən ayrı-ayrı elementlərlə təchiz olunub: "Tədrisin hənsi şəraitdə, hənsi formada - ənənəvi, hibrid, yaxud onlayn aparılmasından asılı olmayaq, teledərslər mart ayına qədər davam edəcək. Düşünürük ki, mart ayının 11-dən başladığımız teledərslər ən azı bir illik formatda olsun. Yayım formatı tədris programına uyğun olaraq qurulsun və davam etdirilsin. Prosesi yarida qoymaq istəmirik. Müəllimlərimiz, şagirdlərimiz teledərslərimizi yeni tədris ilindən izləye biləcəklər".

■ Teledərslərin çəkilişi Bakı şəhəri 6 nömrəli tam orta məktəbdə aparılırdı. İşi müəllimləri təlimatlandırmaqdan, çəkilişləri tənzimləməkdən ibarət olan 100 nəfərədək həyət karantin rejiminin çətinliklərinə və epidemiyə təhlükəsinə baxmayaq, hər gün eyni əzmlə işlədi.

■ Əvvəlcə müəllimlərlə müsahibə keçirildik. Elə oradaca müəllimlərə tapşırıq verilirdi ki, tədris etdiyi fənn üzrə bir mövzunu hazırlayıb 10-12 dəqiqə müddətində təqdim etsinlər. Az vaxt ərzində 300 nəfərdən çox müəllimi dinlədik, hazırladıqları dərlərə qulaq asdırıq.

■ İbtidai siniflər üçün teledərslər hər gün 3 dərs olmaqla həftədə 4 dəfə, yuxarı siniflərdə həftənin 2 günü 10 fənn tədris olunmaqla keçilirdi.

■ Teledərslərdə məktəbəqədər, ümumi təhsil və peşə təhsil səviyyələrini əhatə edən 3224 video çəkilib. Çəkilişlərdə ümumilikdə 120 müəllim iştirak edib. Bütün dərsler <https://video.edu.az/> saytında yerləşdirilib.

■ Teledərslərin sentyabr ayından yayımı davam etdiriləcək. Ayın ilk həftəsindən başlayaraq təmamilə yeni formatda, yeni keyfiyyətdə dərlərin çəkilişlərinə başlanacaq.

■ Tədrisin hənsi şəraitdə, hənsi formada - ənənəvi, hibrid, yaxud onlayn aparılmasından asılı olmayaraq, teledərslər mart ayına qədər davam edəcək.

Ruhiyə DAŞSALAHLİ

2020-2021-ci tədris ili üçün keçirilən müəllimlərin işə qəbulu üzrə müsabiqənin növbəti mərhəlesi - test imtahanları davam edir. Avqust ayının 14-dən start götürən prosesdə artıq 20 mindən çox namızed iştirak edib. Azərbaycan dili və ədəbiyyat üzrə 5029, biologiya üzrə 1151, fizika üzrə 1339, fiziki təriyə üzrə 2739, fransız dili üzrə 259, musiqi üzrə 1537, rus dili üzrə 561, rus dili və ədəbiyyat üzrə 228, təsviri incəsənat üzrə 826, ibtidai sinif müəllimliyi üzrə 2392 namızed imtahan verib. Azərbaycan dili və ədəbiyyat fənni üzrə imtahanlar davam edir. Müəllimlərin işə qəbulu müsabiqəsi ingilis dili, alman dili və kimya fənləri üzrə imtahanlarla davam edəcək. İmtahanlar Bakı, Gəncə, Sumqayıt, Lənkəran, Masallı, Şirvan, Kürdəmir, Ağdaş, Mingəçevir, Bərdə, Ağcabədi, Quba, Şamaxı, Balakən, İsmayıllı, Ağstafa və Tovuz daşıl olmaqla ümumilikdə 17 regionda təşkil edilən 32 mərkəzdə keçirilir. Namızedlər 90 deqiqə müddətinə ixtisasa dair 40, təlim strategiyaları və metodikaya dair 20 test tapşırığı olmaqla 60 suali cavablandırırlar.

girmək, şagirdlərlə ünsiyyət qurmaq, sevib-sevilmək istəyindən isə heç vaz keçməyib: “3 il pedaqoji stajim olsa da, sınıf gira bilmirəm. Nəhayət, bu il on yüksək noticə elə etdim. 60 bal topladığımı çox sevinirəm. Cünki düz 3 ildir, məktəbdə yenidən çalışma biləcəyim günü gəzleyirəm.”

Müəllimlərin işə qəbulu imtahanlarında hər il məntiqdən hazırlaşmadan, 9-10 suala cavab yazırdırm. Bu il metodikaya aid daha çox sual olacağdı isə o demək idi ki, daha çox hazırlanılyam. Ona görə də 3 ay ərzindən başlamışdım. İxtisas özüm hazırlaşsam da, metodikadan dəstək aldım. Təhsilə Araşdırma və İnnovasiyə Mərkəzinin direktoru İlkin Həsənovun onlayn qruplarına qoşuldum”.

müsabiqədə iştirak edən namızed bu ilki imtahanbanları belə fərqləndirir: “Bu il dündürəcə suallar olsalar da, imtahan çətin deyildi. Keçən il məntiq vardi”.

Artıq iki ildir müqavilə ilə müəllim işleyən L.Ağayeva həyecanla növbəti mərhələni gözləyir: “İmtahanda uğur qazanmaq üçün hazırlıq önemlidir. Yaxşı hazırlıq üçün isə peşəkar bələdçi və motivasiyan olmalıdır. Mən də, müəllimlərimdə də eziyyət çəkdik və noticə elə etdim. 2 ildir qazandığım təcrübə isə mənə müsahibə mərhələsində və növbəti tədris ilində şagirdlərimlə işləməkdə kömək edəcəyinə eminəm. Bakıda yaşadığım əraziyə yaxın məktəblərin birinin, vaksinsiya olarsa, məzunu olduğum 241 nömrəli tam orta məktəbin müəllimi olmaq istəyirəm”.

“Fənnimi də sevirəm, uşaqları da...”

Nurlana Talibova fiziki təriyə müəllimliyinə en yüksək bal toplayan qadın namızed olub. O, 52 bal toplayaraq vakant yer seçimində iştirak etmək hüququnu elədə edib. Şəki Pedaqoji Texniki Kollegindən məzun olan N.Talibovanın müəllimliyə başlaması uzun illər heyət yoldaşının herbiyi olmasına səbəbindən longiyib. Müxtəlif bölgələrdə yaşlılarından arzuladığı və yiyələndiyi peşədə özünü sınamağı təxirə salıb. Axır ki, bu il sınıf girmək üçün vəsiqə qazanacaq. Dediyiə görə, bu hüququ elədə edə bilməsində müəllimlərin işə qəbulu imtahanlarına edilən dəyişikliyin rolü az deyil: “Bəzi suallar vardi ki, variantlar arasında qəhrəmdim. Səhvlerim də elə terəddüd etdiyim suallarda olub. Bu il səhvlerimiz nədə olduğunu bilmək şansına görə təşkilatçılara təşəkkür edirəm. Yoxsa, səhvimin nədə olduğunu bilməyəcəkdim. Səhvərimi yoxlayanda onu da nadir ki, imtahan sualları arasından məntiq çəxarılması saydı, bu bəli toplamağım mümkün olmayacaqdı. Məntiqdən yanılma ehtimalı daha çoxdur, lakin kurikulum nəzəriyəni öyrənəndən sonra asan olur. Sevinirəm ki, suallar məntiqdən yox, kurikulumdan oldu”.

N.Talibovanın sözlerinə görə, yaxşı müəllim olmaq istəyir. Bunun üçün on önemlisi uşaqları sevməkdir, o da sevir: “İdeal müəllim peşəsinə vurgun olmalıdır, şagirdlərini sevməlidir. Fənnimi də sevirəm, uşaqları da. Tədrisin normal heyata keçməsi üçün var gücümələ çalışacağam. Şagirdlər fiziki təriyədən, demək olar ki, valideyninin üzündən yayılır. Mən bu təsiri azaltmağa çalışacağam. Maraqlı dərs qurmaqla şagirdlərimin fiziki təriyə saatlarını səbirsizlikle gözləməyinə nail olmağa çalışacağam. Bu, onların sağlamlığı üçün çox önemlidir”.

“59 görəndə çox sevindim”

Daha hazırlıqlı, daha bilikli olanlar qazanır

Müəllimlərin işə qəbulu müsabiqəsində 20 mindən çox namızed imtahan verdi

Rəna Hüseynova

Leyla Ağayeva

Leyla Ağayeva

Nurlana Tahbova

Fatimə Qurbanova

“60 bal toplamağı hədəf seçdim”

Rəna Hüseynova ilk uğursuluğunu belə izah edir: “Müəllimlərin işə qəbulu imtahanına ilk dəfə 2018-ci ildə qatıldım. Qarşımı çıxan məntiqi suallar zəif tərafımı çox acı təcrübə ilə göstərdi. Hər hansı xüsusi hazırlıq keçmədən yaxşı müəllim olmaq üçün bu və başqa axsayan tərəflərimi inkişaf etdirməye başladım. Bu yolda əsas bələdçi isə Günel İsmayılova oldu. Gəncədə yaşıyan Günel müəlliminin “WhatsApp” qrupu var. Müəllimlərə bula yollaşlışlər - hansı kitablardan, necə həzırlaşmaqla bağlı tövsiyələr verir. Həmin qrupda mən də öz testlərimi müəllimlərə paylaşılaşdım. Hazırlaşarken, sadəcə hazır test həll etmirdim, həm də özüm suallar həzırlayırdım. Həmin testləri digər hazırlaşanlarla paylaşmaqla işimdən başqalarının da faydalanaşmasına nail olurdum. Əslində, bununla həm də özümə stimul verirdim. Beləcə, mənə hardan başlayacağımı, necə hazırlanımlı olduğuma dair məsləhətlər verən Günel müəllimin göstərdiyi istiqamətdə yola çıxdım və noticəm göz qabağındadır”.

Hazırda Yevlax şəhərində yaşayan R.Hüseynova sentyabrda ilk müəllimlik fəaliyyətinə başlayacaq. İndidən çoxlu planları var: “Hər bir şagirdine fərdi yanaşan, onların psixoloji xüsusiyyətlərini nəzərə alan, yeri geləndo müəllim, yeri gölənde on yaxın insan olan xəyalimdakı o ideal müəllim obrazını həyatda da yarat-

mağa çalışacağam. Şagirdlerimin hər birini qiyitməldir, nailiyyətlərinin artırması üçün əlimdən geləni osirgəməyəcəyəm”.

Məntiq ilk girdiyi imtahanda görünəcək qorxudubsa, bu ilki dəyişiklik onu sevindirib: “Nə gizlədim, məntiqi sualların testdən çıxarılmamasına çox sevdim. Özümü inkişaf etdirmək üçün bu istiqamətdə de hazırlanmışdım, ancaq qorxularım hələ de vardi. Hətta düşünürəm ki, bəlkə məntiq suallar olsayıdı, 60 balı toplaya bilməzdim”.

“Nəhayət, bu il on yüksək nəticə əldə etdim”

İmtahanlarda maksimum nəticəyə nail olan Leyla Ağayeva isə Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin məzunu. 2009-2013-cü illərdə həmin universitetdə Azərbaycan dili və ədəbiyyat ixtisası üzrə təhsil alıb. İlk dəfə 2013-cü ildə müəllimlərin işə qəbulu müsabiqəsinə qatılıb. Həmin noticə ilə yaşadıqı Saatlı rayonundakı Səməd Vurğun adına 1 nömrəli tam orta məktəbdə işə başlayıb. 2016-cı ildə yerdiyi istiqamətdə yox, həm də 1997-ci ildə Bakıda doğulan Leyla 241 nömrəli tam orta məktəbin məzunu. 2018-ci ildə Bakı Qızlar Universitetini bitirib. Müəllimlərin işə qəbulu üzrə müsabiqədə 60 bal toplayaraq maksimum nəticəyə imza atıb: “60 bal topladığımı görəndə sevinəndən ağladım. O qədər ağlamışdım ki, gözlərim şışmişdi”.

Ösl arzusundan - müəllim kimi sinfe-

Bu hazırlıqlar bəhrəsini verib. O, imtahanda çox çətinə düşməyib: “İxtisas sualları rahat görünse də, diqqət tələb edirdi. Gördüyüm standartdan kənar suallar da vardi. Çox maraqlı idi. Metodikadan olan suallar daha çox mahiyətə əsaslanır, siyasi tipli idi”.

L.Ağayeva müəllim şərəfini ucaldan, sayılıb-seçilən müəllimlərdən olmaq istəyir: “Müəllimlikdə nəyi keçəcəyim yox, şagirdlərimiz nəyi öyrənəcəyi önemlidir. Düşünürəm ki, hər şagirdə fərdi yanaşmaqla onların ehtiyacını öyrənmək və dərsi dəha səməralı qurmaqla. Niyyətlərdən biri budur. Millətimizə, Vətənimizə layiqli insanlar yetişdirmək işində mən də özərimə düşənə etmək istəyirəm”.

Daha bir maksimum bal

Daha bir 60 balı dünən ibtidai sinif müəllimliyi üzrə imtahanı veren Leyla Ağayeva nail oldu. 1997-ci ildə Bakıda doğulan Leyla 241 nömrəli tam orta məktəbin məzunu. 2018-ci ildə Bakı Qızlar Universitetini bitirib. Müəllimlərin işə qəbulu üzrə müsabiqədə 60 bal toplayaraq maksimum nəticəyə imza atıb: “60 bal topladığımı görəndə sevinəndən ağladım. O qədər ağlamışdım ki, gözlərim şışmişdi”.

3 ildir müəllimlərin işə qəbulu üzrə

İbtidai sinif müəllimliyi üzrə imtahanda 59 bal toplayan Fatime Qurbanova Şəmkir rayonunun Mahmudlu kəndindəndir. Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetini ibtidai sinif müəllimliyi ixtisası üzrə bu il bitirib. Əsas hədəfi Bakı məktəblərindən birində dərs keçməkdir. “Universitədə də kurikulum keçidək. Ancaq ona arxayın olmadım. Mart ayından onlayn hazırlanqlara qatıldım. 55 bal toplayacağımı düşünürəm. 59 görəndə çox sevindim”.

Fatime imtahan üçün ayrılan 90 dəqiqəni son saniyəsinədək istifadə edib: “İmtahan bitmədən çıxmadım. Müəllimlərim tapşırılmışdı ki, imtahanı bitirməyə tələsməyək. Yazdığınız cavabları bir də nəzər yetirək. Mən də elə etdim”.

Fatime Bakıda işləmek istəyini belə izah edib: “Bakıda möşgüləyyət üçün geniş imkanlar var. Gələcək karyeram üçün məhz Bakıda işləmek istəyirəm”.

Apellyasiya müraciətləri başlayıb

Bu həftə - avqustun 24-dən etibarən müsabiqənin test imtahani mərhələsində iştirak etmiş namızədlər apellyasiya müraciəti etmək imkanı yaradılıb. Avqustun 14-dən etibarən imtahanda iştirak etmiş namızədlər şəxsi sehifelerində hər gün saat 20:00-da aktivləşdirilən müvafiq xanaya daxil olaraq müraciəti edə biləcəklər. Müraciət imtahanından sonra 2 gün ərzində edilməlidir. Müraciətlərə yeni tədris ili başlanğıcından önce baxılacaq.

Müəllimlərin işə qəbulu müsabiqəsində yüksək nəticə göstərənlər

Rus dili fənni üzrə

Musiqi fənni üzrə

Təsviri incəsənət fənni üzrə

Fiziki tərbiyə fənni üzrə

Məlumdur ki, müasir dövrdə insan kapitalının inkişaf etdirilməsi ali təhsil sistemi qarşısında mühüm vəzifələr qoyur. Ölkə iqtisadiyyatının hərtərəfli inkişafı, güclü kadrlar potensialının formalşdırılması baxımından Prezident İlham Əliyevin 16 noyabr tarixli Sərəncamı ilə təsdiq olunmuş “2019-2023-cü illər üçün Azərbaycan Respublikasında ali təhsil sisteminin beynəlxalq rəqabətliliyinin artırılması üzrə Dövlət Programı”nın da əsas hədəfi elm sahəsindəki qabaqcıl nailiyyətlərdən, innovativ təlim-tədris texnologiyalarından yararlanaraq, ölkəmizdə yeni nəsil mütəxəssislərin yetişdirilməsi nə nail olmaqdır. Ölkəmizin gələcək inkişaf prioritetlərini özündə əks etdirən program çərçivəsində artıq istedadlı gənclərin xarici universitetlərdə təhsili üzrə seçimi elan olunub və bir qrup tələbə doktorantura təhsilini müvafiq xarici ali təhsil mütəxəssislərində davam etdirmək hüququ qazanıb. Dövlət Programı çərçivəsində xaricdə doktorantura təhsili almaq imkanı qazanan gənclərdən biri də Xəyalə Paşayevadır. O, doktorantura təhsilini Böyük Britaniyanın Uorvik Universitetində alacaq. X. Paşayeva 28 sentyabr 1994-cü il tarixində Sumqayıt şəhərində anadan olub. 2001-2012-ci illərde Sumqayıtda 11 və 12 nömrəli tam orta məktəblərdə təhsil alıb. Ali təhsil illəri barədə isə özü danışacaq.

Oruc MUSTAFAYEV

“Vətənini beynəlxalq meydanda təqdim və təmsil etmək”

- 2012-ci ildə Azərbaycan Dillər Universitetinin “İngilis dili pedaqogikası” fakültəsinə qəbul olaraq ali təhsilimin ilk pilləsinə başladım. 4 illik bakalavr təhsili mündətində qrup rəhbəri olmaqla yanaşı, bir çox universitetdaxili və xarici təhsil layihələrinin təşkilində fəal iştirak etmişəm. 2016-ci ildə ali məktəbi yüksək ortalama ilə bitirdim və ardına təhsilimi İngilterədə davam etdirəm qərarına geldim. İngilterənin top 10 universitetindən biri - Uorvik Universitetinin (The University of Warwick) “Təhsilin təşkilini və idare edilməsi” bölmənən magistr pilləsinə qəbul oldum və təhsilimi fərqlənmə ilə bitirdim.

Xaricdə yaşamanın hər bir azərbaycanlının üzərinə bir məsuliyyət yükleyir - Vətənini beynəlxalq meydanda təqdim və təmsil etmək. Bu məsuliyyəti layiqinə yerinə yerdirdiyime inanram. Magistr təhsili dövründən başlayaraq Uorvik Universitetində azərbaycanlı tələbələrdən biri oldum. Magistr təhsilimi bitirdikdən sonra, 2018-ci ildə Uorvik Universiteti tərəfindən təşkil edilən ilk beynəlxalq xaricdə təhsil konfransına devət alaraq, xaricdə təhsil rəhbəri kimi xüsusi program keçdim. Həmçinin, universitet tərəfindən keçirilən beynəlxalq tələbələrlə görüş və onlayn vebinarlara hər il aparıcı tələbə kimi dəvət alıram.

Azərbaycana qayıdır təhsil meneceri olaraq fealiyyət göstərdim və ardına məndə lokal və global təhsilə, təhsilin inkişafına təsir edən amilləri araşdırmağa peşəkar maraq yarandı. Beləliklə, gənc yaşdan etibarən artıq elmi tədqiqatçı kimi fealiyyət göstərməyə qərar verdim. Son olaraq qeyd etmək istərdim ki, bir qədər əvvəl Uorvik Universitetinin Azərbaycandakı rəsmi səfəri təyin edildim.

“Savadlı cəmiyyət hər bir dövlətin əsas gücüdür”

- 2019-2023-cü il Dövlət Programına qəbul olundunuz. Proses sizin üçün necə keçdi?

- Dövlət Programı elan edilən ilk gün-dən program rəhbərlərinin yalnız onlayn formada deyil, eyni zamanda müxtəlif canlı müsahibelerde iştirak etməsi mənim bütün mümkün suallarına cavab tapmağımı yaradıncı oldu. Bəlkə, bunun nəticəsidir ki, mənənə görə proses və qoymuş teleblərin hamisi asan və izlənilməsi rahat idi. Ümumiylə, proses aydın və operativ şəkildə təşkil edilib. Bütün məlumatlar “Dövlət Programı” idarə heyəti tərəfindən istifadəsi sadə olun onlayn platformda program istirakçılarına təqdim edilir və onlara şəxsi qeydiyyat proseslerini ardıcıl izleməyə imkan verir.

Xaricdə doktorantura təhsili

kələrdə təhsil sektorunu fövqəladə liderlər tələb edən məsələlərlə üzləşir. Buna görə də təhsil mütəssislərinin davamlı inkişafını təmin etmək üçün peşəkar rəhbər kadr və bu mütəxəssislerin rəhbərlik etdiyi təşkilati struktura sahib olmaq lazımdır. Təbii ki, bu da qeyd etdiyim məsələlərinin araşdırılması və müasir həll yollarının yaradılması zorurəti yaradır.

- Konkret olaraq, tədqiqat mövzunuz barədə nə deyə bilərsiniz, nələri araşdırmaq istərdiniz?

- Araşdırma mövzum globallaşma dövründə ali təhsil mütəssislərində idarəetmə sistemine və təşkilati struktura əsaslanır. Ali təhsil mütəssislərini təkcə peşəkarlar üçün təhsil veren təşkilat deyil, həm də hər bir güclü ölkənin müraciət edə bileceyi en əhəmiyyətli elmi mənbə, deyərli insan resursu olan mütəssisidir. Bu da həmin mütəssislərin əhəmiyyətini bir daha sübut edir. Neticədə, ali təhsil mütəssisəsi liderləri başda olaraq bu mütəssislərə rəhbərlik edirlər. Bununla belə, bu idarə etmə prosesi birbaşa deyil, təşkilati struktur vasitəsi və mütəssisin idarə heyəti tərəfindən müəyyənləşdirilən strategiyaya

Xəyalə Paşayeva:

“Hədəfim

qazanacağım bütün elmi bilikləri gələcəkdə Azərbaycanda tətbiq və tədris etməklə təhsil sisteminin inkişafına dəstək olmaqdır”

təhsil sistemi, universitetlər pandemiyadan hənsi dərsləri çıxarmalıdır?

- Öncəliklə, mövcud hal bizə təhsildə düzgün vəziyyəti qıymətləndirmə, sürətli qərar qəbuletmə və həyata keçirmə bacarıqlarının əhəmiyyətini bir daha göstərdi. Mənim fikrimcə, təhsil qurumları müasir texnologiyalara sahib, işçi həyət yeniliyə açıq, idarəetmə heyati isə öz növbəsində daimi dəyişikliyə və standartdan kənar düşünməyə hazır olmalıdır.

Əlavə olaraq, Uorvik Universitetində araşdırma aparmağım və peşənlərə əlaqədar bir sira digər xarici universitetlərə daimi əlaqədən mənə yalnız öz elmi bacarıqlarım deyil, eyni zamanda dünyaca məşhur universitetlərin nümunəsini təhlil etməyə şərait yaradır. Bəzi uğurlu və özünü sübut etmiş tədris sistemini bizim ali təhsil mütəssislerinə asanlıqla uyğunlaşdırmaq mümkündür. Buna ən düzgün və aktual nümunə isə təhsilin bir hissəsinin hər zaman online olmasına təsdiq edir.

cəyi namine daha uğurlu təhsil sisteminə xidmət edən səmərəli təşkilati rəhbərlik modeli yaratmaqdır.

Inanram ki, həle araşdırma dövründə bələ tərəfdən ali təhsil mütəssisəsi ilə qarşılıqlı əməkdaşlıq hər iki tərəf üçün səmərəli və uğurlu olacaq. Eyni zamanda məqsədən doktorantura pilləsi üzrə təhsilin bitirdikdən sonra həm tərəfdən ali təhsil mütəssisəsində, həm də Azərbaycannı təhsil sahəsində fealiyyətimi dəvət etdirməkən dəvət edilən qabaqcıl tələbələrdən biri oldum.

■ Magistr təhsili dövründən başlayaraq Uorvik Universitetində azərbaycanlı tələbələrə olaraq aktiv peşəkar fealiyyətimlə bəzi uğurlara imza atdır. Universitetdə məzun profili dərc olunan, təqdimat video klipi yayılmış və təhsil ilə əlaqədar müsahibələrə dəvət edilən qabaqcıl azərbaycanlı tələbələrdən biri oldum.

■ Araşdırma mövzum globallaşma dövründə ali təhsil mütəssislərində idarəetmə sistemində təşkilati struktura əsaslanır.

■ Əsas istəyim Azərbaycan kimi sürətlə inkişaf etməkdə olan ölkənin güclü gələcəyi namine daha uğurlu təhsil sisteminə xidmət edən səmərəli təşkilati rəhbərlik modeli yaratmaqdır.

■ Uorvik Universiteti İngiltərənin öndə gedən tədqiqat universitetlərindən biridir. Bu universitetin əsas özüllüklərindən biri tələbələri arasında mövzularında heç bir standard qəlibə salmaması və tam sərbəstlik verməsidir. Həmçinin tələbələrin dərs prosesi müxtəlif növ simulyasiyalı və ya tematik araşdırılmış (case-study) tədris prosesinə əsaslanır.

■ Qabaqcıl universitetlərdə tələbənin dərs materialları və təqdimatları, tədris programı, departament tərəfindən yayılmış bütün informasiya və digər məlumatlar daim tələbəyə online şəkildə şəxsi profilindən təqdim edilir.

əsasən həyata keçirilir. Sonda, ali təhsil mütəssisəsinin inkişaf göstəricisi sadəcə golur deyil, həm də davamlı strateji inkişaf, təşkilati struktur, deyvişən şəraiti uyğunlaşma, davamlı öyrənmə və komanda işidir.

Inanram ki, Azərbaycan universitetlərində aparacağım bu araşdırma və hazırlayacağım qlobal (global) idarəetmə modeli Azərbaycan təhsil sistemini yeniliyə və ali təhsil sistemini yüksək effektivlik seviyəsinə çatdıracaqdır.

■ “Əsas istəyim səmərəli təşkilati rəhbərlik modeli yaratmaqdır”

- Tədqiqatlarım təhsil sistemimiz və xüsusən də tərəfdən ali təhsil mütəssisəsi üçün nə dərəcədə əhəmiyyətlidir və hənsi təhsilərə verə bilər?

- Mənim araşdırmanın ilkin məqsədi az tədqiq edilmiş bir məsələye diqqət yetirmək və eyni zamanda öz vətənim Azərbaycanda ali təhsil mütəssislerinin missiyası və vizyonları üzrə islahat aparıllarkən tətbiq olunan potensial mühəsət tövsiyələr planı hazırlanmaqdır. Əsas istəyim Azərbaycan kimi sürətlə inkişaf etməkdə olan ölkənin güclü gelə-

fərqli bir tədris mühiti idir. Belə ki, tənqidli dərsləndən və fərdi tədqiqat bacarıqlarına Uorvik Universitetində yiyəldəndim. Uorvik Universiteti İngiltərənin öndə gedən tədqiqat universitetlərindən biridir. Bu universitetin əsas özüllüklərindən biri tələbələri araşdırma mövzularında heç bir standard qəlibə salmaması və tam sərbəstlik verməsidir. Həmçinin tələbələrin dərs prosesi müxtəlif növ simulyasiyalı və ya tematik araşdırılmış (case-study) tədris prosesinə əsaslanır.

Universitet tələbələri yalnız təhsilsə deyil, eyni zamanda təhsildən kənar fealiyyətlərə dəniblərdir.

Bəzən tədris strukturunu ilə ilk deffə magistr təhsili alarkən tanış olurdum. Bakalavr təhsilini Azərbaycanda alan bir tələbə üçün tamam fərqli bir tədris mühiti idi. Belə ki, tənqidli dərsləndən və fərdi tədqiqat bacarıqlarına Uorvik Universitetində yiyəldəndim. Uorvik Universiteti İngiltərənin öndə gedən tədqiqat universitetlərindən biridir. Bu universitetin əsas özüllüklərindən biri tələbələri araşdırma mövzularında heç bir standard qəlibə salmaması və tam sərbəstlik verməsidir. Həmçinin tələbələrin dərs prosesi müxtəlif növ simulyasiyalı və ya tematik araşdırılmış (case-study) tədris prosesinə əsaslanır.

Universitet tələbələri yalnız təhsilsə deyil, eyni zamanda təhsildən kənar fealiyyətlərə dəniblərdir.

■ “Azərbaycan təhsil sisteminin global miqyasda tanınmasını hədəfləyirəm”

- Pandemiya dönyada ali təhsilsə də ciddi təsir göstərdi. Necə düşüñürsünüz, ali

Gələcək hədəfləriniz barədə nə deyə bilərsiniz?

- Qeyd etmək istərdim ki, həm Azərbaycan, həm də Qərb təhsil sisteminde təhsil alırdığım və işlədiyim üçün gələcəyə dair hədəflərim də global və lokal olmaqla iki hissəyə ayrılr. Önce hədəfim her zaman qazandığım və qazanacağım bütün elmi bilikləri gələcəkdə Azərbaycanda tətbiq və tədris etməklə təhsil sisteminin inkişafına dəstək olmaqdır. Son olaraq, Azərbaycan təhsil sisteminin global miqyasda tanınmasına hədəfləyirəm.

Oruc MUSTAFAYEV

Məlumdur ki, ölkəmizdə istedadlı uşaqların aşkarına çıxarılmış, onların elmi biliklərə həvəslendirilməsi və rəğbetləndirilməsində müxtəlif fənn olimpiadalarının, bilik yarışlarının mühüm əhəmiyyəti var. Məhz bu olimpiadalarla, bilik yarışlarında fərqlənənlər ölkəmizi mötəbər elm yarışlarında layiqince təmsil edərək Azərbaycan adına bütün dünyadan olan həmyəşidər ilə mübarizə aparırlar.

Pandemiya tehlükəsinin bütün dünyani cənginə aldığı cari il ərzində də biz şagirdlərimizin bir-birinin ardınca qəlebə sorğunu aldı. Öz əsləbələr ilə təhsil sistemimizə təhsif olaraq verən şagirdlərimiz növbəti uğur xəbəri "IBO Challenge 2020" 31-ci Beynəlxalq Biologiya Olimpiadasından geldi. COVID-19 pandemiyası ilə əlaqədar onlayn keçirilmiş elm olimpiadasında Azərbaycanı təmsil edən şagirdlər 1 qızıl və 3 gümüş medal qazanmaqla böyük uğura imza atıblar.

Növbəti qələbə sevinci

1 QIZIL 3 GÜMÜŞ

Dünyanın 52-dən artıq ölkəsindən 200-dən çox şagirdin qatıldığı bilik müsabiqəsində Sumqayıt şəhəri 15 nömrəli tam orta məktəbin X sinif şagirdi Mətin Muradlı qızıl, Təhsil Nazirliyinin tabeliyindəki Kimya-biologiya təmayüllü liseyin X sinif şagirdləri Asiman Ziyəddinov, Sədiyar Qafarov və Bakı şəhəri 102 nömrəli tam orta məktəbin X sinif şagirdi Ranal Qurbanov gümüş medala layiq görürlər. Bununla da sözügedən olimpiadada 1994-cü ildən iştirak edən şagirdlərimiz tərəfindən ümumilikdə 3 qızıl, 9 gümüş və 12 bürünc medal əldə olunub. Şagirdlərimizin yarışa hazırlıq prosesi artıq 6 ildir ki, fəaliyyət göstərən Beynəlxalq olimpiadalarla hazırlıq mərkəzində heyata keçirilir. Müsabiqədə ilk 3 yer her biri 1 qızıl, 1 gümüş medal qazanmışla Rusiya, Çin və ABŞ məktəbliləri tutublar. Qürrəverici möqamlardan biri da odur ki, Azərbaycan komandası 1 qızıl və 3 gümüş medallla Yaponiya və Singapur məktəbliləri ilə yanaşı 5-7-ci yerləri paylaşıblar.

Qaliblərlə daha yaxından tanış olaq.

"Adımız dünya birinciləri sırasındadır"

Mətin Muradlı,
Sumqayıt şəhəri 15 nömrəli tam orta məktəbin X sinif şagirdi

2003-cü il noyabrın 6-da Sumqayıt şəhərində anadan olub. 2010-cu ildə Sumqayıt şəhər M.Füzuli adına 15 nömrəli tam orta məktəbin I sinifinə gedib. 2018-2019-cu tədris ilində Respublika fənn olimpiadalarında biologiya fənni üzrə qızıl medal qazanaraq "Birincilərin birincisi" adına layiq görürlü.

- Hazırda növbəndən pandemiya şəraitini bu il olimpiadaların təşkili və keçirilməsi ilə bağlı planları bir az çətinləşdirdi. Mart ayından dərslərə bir müddət ara verməli olduğunu, karantin müddətinin nə vaxt bitəcəyini bildirdik. Daha sonra başa düşdük ki, vaxt itiririk, ona görə də onlayn dərslərə davam etdi. Baş verənlərə görə biza müəyyən ümidişlək yaranmışdı, bülkə olimpiada göstəricilərimiz çox da yaxşı olmayıağandan narahat idik. Olimpiadiaya az vaxt qalmış Türkiyə milli komandası ilə birləşdə hazırlanmağa başladıq. Çox sağ olsunlar, öz dəstəklərini əsirgəmədilər. Biz birləşdə çalışdıq, gə-

təciliçilərimizdə onların da çox böyük rolu var. Olimpiada özü videoönüşahidə ilə birləşdə müvafiq olaraq nəzəri və praktik hissələr üzrə 11-12 avqust tarixlərində oldu. Sadəcə tapşırıqları, doğru-dürüst bir şəkildə yazdığınıza yoxlamaq, hem bizim videoəsənliklərimizi, hem yazdığınıza sual-cavab kitabçalarının hər birini incələmək üçün çox uzun vaxt sərf olundu. Söhbət 12 günlük bir müddətdən gedir. Bu 12 günü dözmək bizim üçün heç də asan olmadı.

Noticələr bizim gözəldiyimizdən de yaxşı oldu, sualları yaxşı cavablandırıldıqımızı bildirdik, sadəcə olaraq belə bir nəticəni heç birimiz gözləmirdik. Bu, hər birimiz üçün bir sürpriz oldu, bir-iki il önce orta məktəbdə bir sıraşı şagird kəndi, həzirdə adımız dünya birinciləri sırasındadır. Həmçinin, bu müsabiqə nəticəsində Azərbaycan da kifayət qədər yaxşı yer əldə etdi, hətta dünyamın güclü dövlətləri olan Rusiya, ABŞ, Çinlə yanaşı sıralarda idi. Bunun özü də bir qururverici haldır. Bize bu cür hazırlanmaq şəraiti yaratdıqları, obyektivliyili təmin etdikləri, ümumiyyətlə, bizi keyfiyyətli şəkildə olimpiadiaya həzırlaşdırıqları üçün Təhsil Nazirliyinə, olimpiada heyətinə, həm mənəvi, həm də akademik dəstək verdikloruna görə Türkiyə milli komandasına təşkkürkərimizi bildirmək istəyirəm. Onu da qeyd edim ki, bizi kəşf edən orta məktəb müəllimləridir. Mən evvələr biologiyani oxumaq istəmirdim, Aviasiya Akademiyasına getmek isteyirdim, ancaq biologiya müəllimim dedi ki, yox, sənəd biologiya üzrə istədə var, son bu istiqamətə getməlisən. Məni bu istiqamətə yönəldirdiyi üçün orta məktəb müəllimim Nəzakət İmaməliyevaya da ayrıca minnətdarlığını bildirirəm.

"Təhsilimi xarici universitetlərdə davam etdirməyi düşünürəm"

Asiman Ziyəddinov,
Təhsil Nazirliyinin tabeliyindəki Kimya-biologiya təmayüllü liseyin X sinif şagirdi

2004-cü ildə Şəki rayonunun İncə-Zunud kəndində anadan olub. 2010-cu ildə İncə-Zunud kənd tam orta məktəbinin I sinifinə qəbul olub. 2017-ci ildə VII sinifdə oxuyarkən 3-cü Respublika fənn müsabiqələrinin qalibi olub və təhsilini Bakı şəhəri Kimya-biologiya təmayüllü Respublika liseyində davam etdirmək şansı əldə edib.

Sədiyar Qafarov,
Təhsil Nazirliyinin tabeliyindəki Kimya-biologiya təmayüllü liseyin X sinif şagirdi

2004-cü il fevralın 22-də Bakı şəhərində anadan olub. Əvvəl 13 nömrəli tam orta məktəbə, sonra isə 308 nömrəli tam orta məktəbə gedib. Məktəblilərə 3-cü fənn

"Gələcək planlarından biri ölkəmə qızıl medal gətirməkdir"

Məktəblilərimizin uğur estafeti davam edir

müsabiqəsində iştirak edərək bürünc medal alıb və buna görə də Təhsil Nazirliyi tərəfindən Kimya-biologiya təmayüllü Respublika liseyində təşkil olunmuş olimpiada sinfinə qəbul olunub. 2018 və 2019-cu illərdə Respublika fənn olimpiadalarında qızıl, 2018-ci ilin dekabrında Botşvanada, 2019-cu ildə Qətərde keçirilən Yeniyetmələrin Beynəlxalq Elm Olimpiadasında iki dəfə bürünc medal qazanıb. 2020-ci ildə Respublika fənn olimpiadalarında biologiya fənni üzrə qızıl medal qazanaraq "Birincilərin birincisi" nominasiyasına layiq görürlü.

- Sekizinci sinifdən başlayaraq olimpiadalarla hazırlıq məşğələrinə qatılıram. İlk gün praktik, sonrakı gün nəzəri test tapşırıqları işlədik. Gələcək planlarından biri növbəti biologiya olimpiadasında iştirak edib ölkəmə qızıl medal gətirməkdir. Bununla da hədəfim dünyanın ən qabaqcıl universitetlərinə vəsiqə qazanmaqdır.

"Bu çətin günlərdə olimpiadanın təşkilində əməyi olanlara minnətdarlığımı bildirirəm"

Ranal Qurbanov,
Bakı şəhəri 102 nömrəli tam orta məktəbin X sinif şagirdi

2004-cü ildə Lənkəran rayonunda anadan olub. İlk təhsilinə Lənkəran şəhər 4 nömrəli orta məktəbdə başlayıb. Növbəti illerde təhsilini 6 nömrəli tam orta məktəbdə və "İstək" lise-

yində davam etdirib.

- 31-ci Beynəlxalq Biologiya Olimpiadasında gümüş medala layiq görüldüm. Olimpiadada ölkəmi təmsil etdiyim və valideynlərimi sevindirdiyim üçün sevinirəm. Qazandığım olimpiada medalının yaxın gelecekdə arzuladığım top universiteti qəbul olmağıma imkan yaradacağına düşünürəm. Komanda adından bu nailiyyətimdə eziyyəti olan bütün müəllimlərimi təşəkkür edirəm.

Ümumən, olimpiada ilə bağlı təsəsüratlarım çox gözəldir. Pandemiyənə bizi yaradıq mənələrə rəğmən olimpiadadan təşkil edilmiş çox sevindirici hal oldu. Ruhdan düşmədik, Türkiyə komandası ilə keçdiyimiz dərslər və öz müəllimlərimizlə göstərdiyim səyər nəticəsini verdi. Bu çətin günlərdə olimpiadanın təşkilində əməyi olanlara dərin minnətdarlığımı bildirirəm.

Şagirdlərimizin Asiya Pasifik Informatika Olimpiadasındaki uğuru

Medalların sayı artır

Qeyd edək ki, Beynəlxalq olimpiadalar Təhsil Nazirliyinin fəaliyyətinin prioritətlərindən biridir. İstedadlı şagirdləri dəha erkən yaşlarda müəyyən etmək məqsədi ilə il müxtəlif fənlər üzrə olimpiadalar, müsabiqələr təşkil olunur. Fənn müsabiqələrinin qalibləri ölkəmizin müxtəlif şəhər və rayonlarında yaradılmış Beynəlxalq Olimpiada Mərkəzlərində xüsusi hazırlıq programlarına cəlb edilir. 1992-ci ildən Azərbaycan müxtəlif olimpiadalarda təmsil edən məktəblilər 29 qızıl, 205 gümüş və 263 bürünc medal olmaqla ümumilikdə 497 medal əldə ediblər. 2013-cü ildən bu gün qədər 8 qızıl, 53 gümüş və 133 bürünc medal olmaqla, 194 medal qazanıb ki, bu da bütün medalların təxmini ən 40 faizini təşkil edir.

Xatırladaq ki, riyaziyyat, fizika, kimya, biologiya və informatika fənləri üzrə təşkil edilən hazırlıq prosesinə hər il müxtəlif yaş qrupları üzrə 300-ə yaxın şagird cəlb edilir. Beynəlxalq olimpiadalarla hazırlıq mərkəzinə şagirdlər VI-VII sinif şagirdləri arasında keçirilən fənn müsabiqələri və ya Respublika fənn olimpiadalarının qaliblərindən seçilir.

14-21 avqust tarixlərində virtual formatda Asiya Pasifik Informatika Olimpiadası (APİO-2020) təşkil olunub. 33 ölkədən 200-dən çox şagirdin iştirak etdiyi yarışmada məktəblilərimiz uğurla çıxış ediblər.

Bəs ki, Təhsil Nazirliyinin tabeliyindəki Fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü liseyin XI sinif şagirdi Murad Eynizadə və Gəncə şəhəri M.Əzizbəyov adına 15 nömrəli tam orta

Tədrisdə distant təhsil

Sahrza AĞAYEV,
ADPU-nun dosenti, pedaqogika
üzrə fəlsəfə doktoru

Qloballaşma şəraitində distant təhsilin məqsədi müasir informasiya texnologiyalarından istifadə etməkət təhsilalının ixtisasının artırılmasıdır. Distant təhsil formasını ilk yaratmaq cəhd 1840-ci ilə təsadüf edir. Həmin vaxt İsaak Pitman poçt məktubları vasitəsilə Birləşmiş Krallıqda tələbələrə stenografiyanı öyrətməyə başlamışdır. Uzun illər keçən dövr ərzində texnoloji ya-naşmalar və tələbələr deyimşmişdir. Distant iş yeni növ ünsiyyət modeli kimi bütün fealiyyət sahələrini əhatə etməyə təminat verir.

Pandemiya dünyada gözənlənmeyən problemlər meydana gətirdi. İnsanların bir-başa ünsiyyəti və müəssisələrin idarəə edilməsində çətinliklər yarandı. Ölkəmizdə distant iş və onlayn menecmentin tətbiqində təhsil sahəsi məraqlıdır. Artıq bu sahədə uğurlu distant və onlayn texnoloji əsaslar uyğunlaşan əməli işlər həyata keçirilir.

Tədris prosesinin elektron, tele-kommunikasiya, program-texniki vəsaitələr əsasında təşkil olunma forması distant təhsil adlanır. Pedaqoji prosesdə distant təhsilde hər iki tərəf arasında əlaqəni telekommunikasiya və kompüter şəbəkələri vasitəsi ilə operativ, müntəzəm dialog, eks-əlaqə əsasında, uzaq məsafədən həyata keçirilir.

Distant təhsilin xarakterik xüsusiyyətlərinə müəllimin yeni rolu, tədrisin keyfiyyətinə nəzarət, təlimdə fərqli vasitə və texnologiyalardan istifadə aid edilir.

Müasir dövrə texnologiyamın inkişafı təhsil sisteminə öz təsirini göstərirək distant, yəni müəyyən məsafədən keçirilən təlim-tədris sistemi yaranıb.

Beynəlxalq statistikaya görə, distant təhsildə “tələbələrin” əksəriyyəti yaş 25-i ötmüş, işleyən və işdən ayrılmadan peşəkar biliklərini genişləndirmək istəyən şəxslər təşkil edir. Distant təhsil forması hamı üçün əvərmişdir.

Distant təhsil sistemində dörsələr, təlimlər televiziya kanalları, multimedia diskleri, internet şəbəkəsinin imkanları vasitəsi, program paketleri ilə həyata keçirilir. Son vaxtlar ali və orta ixtisas məktəblərində qiyabi təhsilin ləğvi, onun distant təhsillə əvəz olunması mütxəssislərdən bəhəyə marağın artırılmışdır. Distant təhsilin tətbiqi üçün məktəblərin internetə çıxışı tam təmin edilmişdir.

Inkişaf etmiş ölkələrdə bir sira xüsusiyyətləri ilə seçilən distant təhsil geniş şəkildə istifadə olunur. Təhsil sahəsində çalışan ekspertlərin fikrinə görə, mühazirə zamanı tədris materialının 5-10%-i, tədrisə aid ədəbiyyatın sərbəst

İnkişaf etmiş ölkələrin distant təhsillə bağlı təcrübələrini qazanmaqla mütəxəssislərimiz yeniliklərə yol açacaqlar

oxunuşu zamanı 10-20%-i mənimseməli. Tədris materialının qrup şəklində müzakirə olunması zamanı mənimsemə 50%-ə qədər olmuşdur. Yeni biliklärin təcrübə istifadəsi prosesində mənimsemə 75%-ə yaxınlaşır. Ən yüksək mənimsemə dərəcəsinə (90%) başqalarını öyrəndəndən çatmaq müşahidə olunmuşdur.

Bəşəriyyətin inkişafi boyu yaradıb ortaya çıxardığı bəzi texnologiyalar, sonradan bəşəriyyətin özünü inkişafını, insanın həyatını, düşüncə tərzini, onun ətraf ələmin reallıqlarını dərkətənəsi və ətraf mühitə qarşı davranışını köklü surətdə dəyişmişdir. Bunlardan biri de hələ əsası öten əsrde qoyulmuş və az bir zaman keçməsində baxmayıaraq sürətli inkişaf yolu keçmiş informasiya texnologiyalarıdır.

İnformasiya texnologiyaları öz inkişafı ilə bəşəriyyətin sahib və alışmış olduğu zaman və məkan kimi fiziki məhdudiyyətlərini ortadan qaldıraraq sanki mövcud dünyamıza paralel yeni bir dünya yaradaraq, alışmış olduğumuz zaman və məkan məfhumlarını tamamilə dəyişərək bu anlayışlara yəni bər məna gotirdi. Bu gün istenilen yerde və istenilen zamanda müasir kommunikasiya vasitələrindən istifadə edərək çalışmaq və fealiyyət göstərmək mümkündür.

İnformasiya texnologiyaları neinki insanların həyat tərzini, həm də onun düşünmə tərzini də köklü şəkildə dəyişdi. Ona görə də müasir dövrde müəllimin əsas vəzifəsi tədris prosesini müasir tələbələrə və bəşəriyyətin inkişaf meylinə uyğunlaşdırmaq, təhsilalının diqqətini celb edə, o cümlədən onu öyrənməyə və inkişafə motive edə bilmək kimi mühüm elementləri ehtiva edir.

Müasir dövrün çağırışları də bu gün ali məktəbin tədris resurslarının zamandan və məkandan asılı olmayaq əlcətan olmasına arzu və tələb edir. Təsadüfi deyil ki, müasir texnologiyalar bu istəyi təmin etmək üçün bütün imkanlara malikdir. Bu baxımdan, məkandan və zamandan asılı olmayan müasir təhsilin və tədrisin təşkil artıq mübahisə edilməyəcək qədər vacib və əhəmiyyətlidir.

Bu gün məsafədən təhsilin uğurla həyata keçirilməsi üçün üç əsas məsələnin həlli vacibdir: əlcətanlıq (öyrənənlərin və ya təlim istirakçılarının internetə sərbəst çıxışı), kompetensiya (təhsilalının və təhsilverəninin informasiya resurslarından və texnologiyalardan istifadə bacarığı) və motivasiya (bu resurslardan istifadə etmək cəhd və arzusu).

Müasir dövrə keyfiyyətli təhsil verilməsi ənənəvi təlim metodları ilə onlayn təlim vasitələrinin optimal (uğurlu) vəhədəti hesabına mümkündür.

Bu gün elektron tədris texnologiyalarını tətbiq etməyi bacarmayan, elektron təlimin təşkilinən əsaslarını mənimseməyən müəllim özünün rəqabətə davamlılığını itirir, həm də müasir ünsiyyət əsaslarında mobilin mövcudlığını olmaması səbəbi ilə tələbələr üçün maraqlız və arzu edilməz olur. Bu tip bilik, bacarıq və motivasiyaya sahib olmayan bir müəllim tə-

yət üz-üzə deyil, virtual olaraq məsafədən həyata keçirilir.

Iqtisadi cəhətdən distant təhsil proqramları ənənəvi sistem üzrə aparılan analoji kurslardan ucuzdur. Bu təhsil müəssisələri icarə haqqına, elektrik enerjisini və bahalı texnikaya qənaət edir. Təhsil üçün ayrıca otaqlar və kompüterlər tələb olunmur.

Ayrılınan vaxtın çox hissəsini tələbələr müştəqil şəkildə möşəq olurlar. Müəllimlər eyni zamanda, daha çox tələbeni öyrəndə bilerlər. Buna görə distant təhsilin maliyyə xərci münasib olur.

Əlcətanlığı ilə diqqət çəkən distant təhsil hər hansı təhsil almaq imkanları olmayan şəhər və ölkələr üçün əvəzelidən sayılır.

İnsanın utancaqlıq və auditoriya qarşısında çıxış etmək fobiyası kimi kommunikasiya keyfiyyətləri ilə bağlı psixoloji maneeleri aradan qaldıran distant təhsil internet təchizatı olmaqla məbəddir, öyrənənin daim aktual məsələlərə çıxışını mümkün edir.

Vaxtının çoxunu işdə və ya ailə ilə keçirən insanlar üçün yeni biliklär və bacarıqlar əldə etmək istiqamətində yeganə mümkün vasita kimi deyərləndirilən distant təhsildə hər hansı şəxs işində ayrılmadan ixtisası artırmaq imkanı əldə edir.

Azərbaycanda distant təhsil “Təhsil haqqında” yeni Qanunun təsdiq edildiyi 19 iyun 2009-cu il ənənədən təsbit olunur.

Qanunun 13-cü maddəsinə əsasən, əyani və qiyyabi təhsil formaları ilə yanına, Azərbaycanda təhsil almanın dörd - əyani, qiyyabi, distant (məsafədən) və sərbəst (eksternat) təhsil formaları vardır. Məsafəli təhsil (distant) proqramı, təhsil müəssisələrinin, öyrənənlərin təkbaşına təhsili reallaşdırmasıdır. Mütexəssislərin fikrina görə, bu sistemdən istifadə etmək istəyən tələbələr faks, poçt və ya e-poçt kimi üsullarla, şagirdlər isə, ixtisaslı bir müəllim tərəfindən hazırlanmış dərslər əlaqədar tapşırıq mövzuları verilir. Daha sonra tapşırıqlar və smaqlarla bağlı qiyamətləndirmələr edilir.

25 aprel 2020-ci il tarixdə ADPU-nun Elmi Şurasının iclasında universitetin rektoru, professor Cəfər Cəfərovun pandemiya şəraitində tədrisin təşkil ilə bağlı səsləndirdiyi aşağıdakı fikirlər öz aktuallığı ilə diqqəti cəlb edir:

silanalarla qarşılıqlı ünsiyyət üçün virtual tədris mühitini qurmaq imkanlarından məhrumdur.

Müasir müəllim qabaqcıl tədris təcrübələrini, elmi naiyyətlər və pedaqoji təcrübəsini əsas götürürək elektron tədris texnologiyalarından istifadə etmək təlim prosesinin təşkil xüsusiyyətlərini, elektron təlimin didaktik funksiyalarını və metodikasını bilməlidir.

Elektron təlim (e-Learning) dedikdə, müəllim və tələbənin hər hansı elektron təlim mühitindən istifadə etmək təlim prosesinin təşkil nəzərdə tutulur. Online təlim internet üzərindən real zamanda həyata keçirilən tədris fəaliyyətidir. Bu cür təlim müəllim və tələbənin qarşılıqlı interaktiv əlaqəsidir.

Müasir dövrün tələbərinə cavab verən, fəaliyyətimi müxtəlif elektron tədris-metodiki platformalar vasitəsilə夸ra bilən, yüksək peşəkarlıq məlik müəllim kadrlarının hər alışqılığının tələbidir və bu, artıq pedaqoji kadr hazırlığını həyata keçirən ali məktəb olaraq ADPU-nun yeni misiyyəsidir.

Əlbəttə, bu tədris əsası son dövr texnologiyaların təhsil göstərdiyi əsasının neticəsidir və onun metodoloji və pedaqoji tərəfləri təhlil olunmalıdır. Bu tədris vasitəsilə

* Öyrənəm və öyrətmə prosesinin ardıcılılıq müəyyənləşdirilməli;

* Öyrənəm və ya təhsil prosesinin pillələri aydınlaşdırılmalıdır;

* Biliklərin qiyamətləndirilməsi metodları müəyyənləşdirilməli;

* Üz-üzə tədrisdən kifayət qədər fərqli olduğundan elektron təhsildə təhsilverənlərin və təhsilalın etik davranış mösələləri müəyyənləşdirilməli;

* Və nehayət, məsafədən təhsil üçün yeni metodologiyalar formalşılmalıdır.

ADPU bu gün öz yeni missiyyəsimə uyğun olaraq hazırlı şəraitdə tədris üçün vacib olan və yuxarıda qeyd olunan mösələləri müəyyənləşdirilməli;

Müasir dövrə keyfiyyətli təhsil verilməsi ənənəvi təlim metodları ilə onlayn təlim vasitələrinin optimal (uğurlu) vəhədəti hesabına məmənədir.

Metodoloji mənbə kimi söylənilən bu elmi-pedagoji fikirlər konseptuallıq təşkil edir. Ümid edirik ki, mütexəssis-lərimiz təzliklə dünyanın inkişaf etmiş ölkələrinin distant təhsillə bağlı təcrübələrini qazanmaqla yeniliklər etmiş olar.

“AZƏRBAYCAN MÜƏLLİMİ” 28 avqust 2020-ci il

Onlayn dərslərin imkanlarından istifadə

Zabul OHMƏDOV,
Fizika, riyaziyyat və informatika təməyülli
liseyin riyaziyyat müəllimi, Əməkdar müəllim

Yeni dərənin başlanması az qalır. Bu gün istər valideynləri, istərsə də müəllimləri dişindən bir sual var. Görən, dərs ili necə olacaq? Sosial şəbəkələrdə bu haqda geniş müzakirələr gedir. Distant təhsille bağlı müxtəlif fikirlər rastlaşır. İstdəm, mən də öz fikirrimi bölüşüm. Qərər aldım ki, daha geniş auditoriyada fikirrimi paylaşsam daha yaxşı olar. İstər müəllim kimi dərs dədəyim siniflərdə, istərsə də hazırlaşdırığım şagirdlərlə ilk önce necə edəcəyimi bilmədim. Yaşım az olmasa da, həyatım boyu rast gəlmədiyim bir hadisə ilə üz-üzə idim. Pandemiya nədir? Hansı müddətə aradan qalxacaq? Doğrusu, bütün bunlar haqqında təsəvvürüm yox idi. Odur ki, öncə gözəlməyi düşündüm. Sonra məlum olanda ki, hələ qeyri-müəyyən müddət davam edə bilər, distant təhsil başlamağı qərər aldım. İstəyirəm distant təhsilin tarəfdarları və eleyhədarlarının fikirlərinə təcrübədən yararlanaraq münasibət bildirim.

Bəli, şagirdin məktəbə gəlməsi, müəllimlər canlı ünisiyyətdən keçirən şagirdlər bilik yox, həm də sosial davranışlıdır, onu tərbiyə etmək istəyir. Mərhum müəllimlərimizdən biri deyirdi ki, şagird və tələbənin məktəb və ya universitetin binasından içəri girməsi belə onu öyridir. Amma ne etməli, bu gün şagirdlərin sağlamlıq valideynlər üçün daha önemlidir. Odur ki, dərs başlaşa belə, biz dərsdə davamıyyəti tam təmin edə bilmərik. Bununla yanaşı, müəllim və başqa təhsil işçilərinin sağlamlılığı da təhlükə qarşısında qalacaq.

6 aylıq onlayn tədris aparan bir müəllim kimi bu təcrübənin mənfi və müsbət tərəflərini göstərmək istərdim.

Hər şəyə bir müsbət axtaran şəxs kimi əvvəlcə müsbət tərəfini göstərim.

Üstünlükler:

- Şagird program materialı öyrənmək üçün müəllimlə ünsiyyət qura bilir ki, bunu müstaqil bacarmayaq və ya etməyəcək.
- İstənilən vaxt valideynlə ünsiyyət qurmaq mümkündür. Mən votçapda bir şagird qrupu, bir də valideyn qrupu yaratmışdım ki, şagirdlər mənə ev tapşırıqlarının həllini göndərdi, valideynlər isə şagirdin davamıyyəti və ev tapşırığının yerinə yetirilməsi haqqında məlumat verirdim.
- Şagirdlərin üzləndiyi çətinliklərin aradan qaldırılmasında yardımçı olurdum.
- Dərsi yaddaşa yazaqla şagirdlərin sonradan dərsdə iştirak etməsi belə, yararlanmasına yardımçı olurdum.

5. Ən əsası, sağlamlıq təhlükə altına atılmadı.

Cətişmən cəhət:

- İnternetin tez-tez qırılması. Xüsüsəl günün ikinci yarısında internet yüklenir, bu da Zoom programında işləməyə çətinlik yaradır.
- Şagirdlərin tərəfənətən qırılma. Bəzi şagirdlər interneti bəhənə edib dərsə vəxtda girmir və ya kamerası bağlayıb dərsdən yarınır.
- Şagirdlərlə interaktiv deyil, ənənəvi dərs keçməli olur. Ev tapşırığını yoxla, suallara cavab ver, şagirdlərin çətinlik çəkdiyi tapşırıqları həll et, yeni dərsi izah et.
- Bəzən internetin qırılması üzündən bir şeyi

Pandemiya dövründə məktəblər...

Bir çox xarici
ölkələr məktəblərlə
bağlı hansı qərarlar
verirlər?

Şəmil SADIQ,
Təhsil texnoloqu, filologiya üzrə
fəlsəfə doktoru, dosent

Bildiyimiz kimi, mart ayından bütün dünyayı bürüyən COVID-19 səbəbi ilə bir çox ölkələrdə olduğu kimi, Azərbaycanda da tədris ənənəvi formadan onlayn tədrisə keçmişdir. Bu, məcburiyyətdən yaranan çıxış yolu idi ki, bunu da Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi, fədakar müəllimlər çox layiqincə yerinə yetirdi. Çünkü tədrisin həm onlayn, həm də teledərsələr vasitəsilə əlçatan olmasına həll etmək, şagirdləri tədrisə cəlb etmək, bundan əlavə qisa zamanda virtual məktəb layihəsinə həyata keçirmək o qədər də asan bir iş deyildi.

Görülən iş valideyn və müəllimlər tərəfindən də alqışlandı. Lakin keçidiyimiz bu 6 ay bizə onu da sübut etdi ki, istər teledərsələr, istər onlayn dərslər məktəblilər üçün üz-üzə təhsilin yerini vərəbilmədi. Çünkü aşağı yaşı şagirdlərin kompüter qarşısında saatlarla oturmasına xəbərə rast gəlmədik ki, bu da sevindirici haldır.

Onlayn təhsil zamanı illik qiymətləndirmələrin dəsələti olmasının dəmək olasıdır. Çünkü Azərbaycan Respublikası Təhsil Qanununa əsasən orta məktəblərə distant təhsilə bağlı hər hansı bir Qanun və ya fikir yoxdur. Bu da onu göstərdi ki, təhsilin ikinci yarımilinin qiymətləndirməsi də formal olaraq həyat keçirildi.

Onlayn təhsilə bağlı yaşanan sıxıntılardan on böyüyü isə texniki problemlər idi. Kiminse internet problemi, kiminse kompüter, avadanlıq problemi bu işdə ciddi narahatlıq yaranan amillərdən oldu. Çünkü coxuşaqlı ailələrdə kompüterin, telefon və digər lazımi avadanlığın, evdəki otaqların sayı bu prosesi xeyli axıstdı.

Və bizi qarşıda yeni tədris ili gözəlyir... Bir tərəfdə hər an yenidən dalgalanacaq virus təhlükəsi, digər bir tərəfdən isə son 6 ayda təhsilden, məktəbdən, şəhərdən uzaq düşmüş şagirdlər və hər

gün onların "Məktəblər nə vaxt açılır, nə qədər evdə qalacaq, dəri xıram axı..." suallarına cavab tapa bilməyen valideynlər... Hamımız yaxşı bilirik ki, məktəb sadəcə təhsil ocağı deyil, həm də tərbiyə ocağıdır. Şagirdlər məktəblərdə həyatı, danişmağı, ünsiyyət qurmağı, məsuliyyəti, davranışını qaydalarını öyrənir. Çünkü məktəb bir ictimai mühitdir, uşaqlarımız orada addım-addım sabahə hazırlırlar. İstər valideyn, istər müəllim, istərsə də rəsmi qurumların hər hansı bir qərar verəməsi çox çotdırıcı və anlaşılır. Məktəbləri ənənəvi aqəq, yoxsa onlaysa? Və ya bu ikisinin ortasında olan hibrid modelə?

Bu yaxınlarda Təhsil naziri Emin Əmrullayev fikirlərini bildirməsi üçün ictimaiyyətə də müraciət etdi ki, bu da hər kəs tərəfindən saygı ilə qarşılandı. Çünkü hər kəs veriləcək qərarda öz arzusunu, istəyinə həyata keçirməsi görəmək isteyir. Bu müraciət isə çoxdan yığılıb qalan sualların bir dəha canlanmasına vəsile oldu. Həm təhsillə yaxından məşğul olduğum, həm də ictimaiyyətə six əlaqədə olduğunu üçün etraf edim ki, cəmiyyətdə bu məsələ ilə bağlı fərqli yanaşmalar ortaya çıxır. Məktəbin açılmasını, şagirdlərin məktəbə qayitmasını isteyenlər, virus təhlükəsindən narahat oldular üçün yarana biləcək sağlamlıq təhlükəsindən həqiqi olaraq qorxanlar var.

Həmçinin Təhsil İnstitutunun ictimaiyyətə təqdim etdiyi son materialda yerinə düşdü, müəyyən fikirlərin, müzakirələrin getməsi ilə bağlı təhsil ictimaiyyətində az da olsa, narahatlığı aradan qaldırdı, canlanması yaratdı.

Əlbəttə, biz məktəblərin taleyi ilə bağlı qərar verən zaman dünya təcrübəsinə və bu prosesə necə yanaşılmasına diqqət yetirməliyik. Məhz bu məqsədlə də aşağıda bir çox xarici ölkənin məktəblərlə bağlı qərarlarını diqqətinizə çatdırmaq istərdim.

BÖYÜK BRİTANIYA

"Uşaqların məktəblərə qayıtmamağı, onlara koronavirusdan daha çox zərər verə bilər". Bu sözləri Böyük Britaniyanın Baş həkimi, professor Kris Uitti söyləmişdir. O, həmçinin qeyd etmişdir ki, uşaqların bu virusdan həyatlarını itirmə şansı olduqca kiçikdir, amma dərsleri davam etməmələri onlara daha uzunmüddəli ziyan yetirmiş ola bilər. Yaxın heftələrdə milyonlarla İngilterə, Uels, Şimali İrlandiya şagirdləri məktəblərinə qaydıracaq, dərslərə başlayacaq. Böyük Britaniya hökuməti bütün yaş qrupları üzrə şagirdlərin məktəbə gelməsinə nəzərdə tutub. Şotlandiyada isə artıq məktəblər açılıb. Məktəblərdə bu qaydalara eməl olunması şartdır:

* COVID-19 simptomları olan şagird və müəlliimlərin məktəbə buraxılmaması;

* əllerin tez-tez yuyulması;

* aşqrın və öskürən zaman kağız selfetlərən istifadə olunması və digər gigiyena qaydalarına əməl etmək üçün ehtiyac olan vasitələrin təmin edilməsi;

* təmizlik və gigiyena prosedurlarının sayının artırılması;

* mümkün qədər sosial məsafənin azaldılması;

* 11 yaşdan yuxarı şagirdlərdən məsafə taxilmasının tələbi (qeyd edək ki, məsafə yalnız şagirdlərin tənəffüs zamanı və ya otaq dəyişikliyi zamanı tələb olunur, sinifdə dərs zamanı taxilmasına tələb yoxdur).

LİTVĀ

Litva Radio və Televiziya qurumunun verdiği məlumatə görə, bağçalar may ayının 18-dən etibarən açılmışdır. Qeyd edək ki, "Reuters" in verdiği məlumatə əsasən, Litva hökuməti məktəb və bağçaları martın 12-dən bağlamışdır. Sentyabrın 1-dən siniflərdə dərslər başlayacaq. Lakin 100000 nəfər əhali sayına görə 16 koronavirus yoluxma həali olan ərazilərdə məsafə taxiləsi məcburi, 100000 nəfər əhali sayına görə koronavirus yoluxma say 25-dən artıq olarsa, məsafənən tədris olacaq.

MACARİSTAN

Koronavirus pandemiyası səbəbi ilə Macarıstanda məktəblər mart ayının ortalarından bağlanmışdır. Məktəblərin yeniden açılması iyun ayının 2-dən reallaşmağa başladı. Təhsil kiçik qruplarda apalırdı və məcburi deyildi. "July Reutors Report" un verdiği məlumatə görə, yeni dərs ili siniflərdə sentyabrın 1-dən başlayacaq.

AVSTRİYA

Avstriya müəyyən sosial məsafə gözəlməklə buraxılış sinifləri üçün dərsləri siniflərdə teşkil etmişdir. Bezi məktəblər sinifləri idman zallarına köçürərək sosial məsafəni gözəlməyələr. Digerlərində isə siniflər iki yerə bölünərək məsafəni təmin etmişdir.

TAILAND

Tailand məktəbləri hərəkatın ölçüməsi, paralar üçün arakəsmələrin hazırlanması kimi təhlükəsizlik önlemləri alaraq məktəbləri iyun 2-dən etibarən açmışdır. "Blumberg" in 7 avqust məlumatına görə, golən heftədən məktəblər heç bir sosial məsafə tələbi olmadan açılacaq, belə ki, ölkədə artıq bir dənə də olsun koronavirus hali aşkarlanmayıb.

BELÇİKA

Ölkədə ibtidai və orta məktəblərin buraxılış sinifləri sosial məsafə qaydalarına əməl etməkən may ayından dərsləri siniflərdən keçmişlər. Siniflərdə şagird sayı 10 nəfər olmalı, 12 yaşdan yuxarılarda isə məsafə taxiləti idilər. İyunda bağçalar açılmış və orta məktəb şagirdləri məktəblərə sosial məsafə gözəlmədən gəlmışlər.

TAYVAN

Tayvan rəsmi olaraq məktəblərin bağlanması elan etmədi, əvvəzində fevral ayında olan qış tətilini 10 gün uzadaraq, bu zamanı virus əleyhinə lazımi tədbirlərin planlaşdırması, ehtiyac olan dərman və gigiyena vasitələrinin əldə edilməsiనə ayırdı.

(www.businessinsider.com/photos-show-schools-reopening-around-the-world-coronavirus-2020-4#schools-are-reopening-in-parts-of-europe-and-asia-with-some-dropping-social-distancing-measures-that-limit-full-time-schooling-like-scattered-attendance-the-washington-post-reported-1)

29 ölkənin təcrübəsi və ssenarisi üzrə ümumi məlumat olaraq deyə bilərəm ki, bir çox ölkələr müəyyən önləmlərlə, aprel və may aylarından hissə-hissə və ya tam olaraq məktəbləri açmışlar. Finlandiya, Polşa, Xorvatiya, Yeni Zelandiya, Danimarka, Yaponiya, Belarus, Albaniya kimi ölkələr texməni eyni ssenarini izləməklə (sosial məsafə, siniflərdə şagird sayının az olması, hərəkatın ölçüməsi və s.) mayın əvvəlləri və ortalarından tədrisə davam etdirmişlər (Yaponiya istisna olmaqla, o aprel ayındı yeni tədris ilini elan etmişdir).

Uşaqları məktəbsiz, məktəbi uşaqlar siz təsəvvür etmək mümkün deyil. Çünkü müasir təhsilin ilk tələbi budur ki, məktəb bilik, yaddaş formalasdırmaq məkanı deyil, məktəb şagirdlərin cəmiyyətə hazırlandıqları kiçik bir dünyadır. Onlar maksimum hərəkət etməli, qazmalı, oynamalı, gülməli, əylənməlidir. Psixoloji durumları, əhvalları yüksək olmalıdır. Lakin hər gün evə qapamaqla, kompüter qarşısında olmaqla bunu əldə edə bilərik.

Düşünürəm ki, Azərbaycandakı hazırlı durumu nəzəre alaraq, məktəblərin müəyyən formada üz-üzə təhsilinə şərait yaradıla bilər. Nəzərə alaq ki, artıq insanlarımız 5-6 ay bundan önceki kimi məlumatı deyil, özünü və ətrafinı qorumaqla bağlı xeyli maariflənib, yoluxanın sayı ölkə əhalisinin sayına nisbətdə elə yoksə deyil, karantinin yumşaldılması ilə bağlı işgüzar valideynlər işinə qaydırıb və övladlarının evdə qalması ciddi problemlər yaradır. Məktəb həm də hərəkətlik deməkdir ki, məktəb olmadıqca ölkə iqtisadiyyatına da ciddi zərbələr deyir. Uşaqların yoluxma halının həddindən artıq az olması da buna imkan verir ki, onlar məktəbə qayıtsın. Amma müəyyən qaydalar qorunması şərti olub ki. Bu qaydaları Təhsil İnstitutu geniş formada izah etse də, bu yazida da bəzi möqamlara toxunmağı özüümə borc bildim.

Məktəblər hibrid formada açıllar:

1. Siniflər iki yerə bölünərək alt-üst həftə olaraq heftənin iki günü bir yarısı, üç günü isə digər yarısı məktəbə gəlməli;

2. İki yerə bölünərək siniflərin evdə qalan şagirdləri dərslərdə Microsoft Teams platforması ilə canlı şəkildə iştirak etmə imkanı yaradılmalıdır. Bunu etmek o qədər de çətin deyil, müəllim onlayn dərsi necə keçirdi, noutbuku vasitəsi ilə bunu təşkil edərək, sinifdəki dərsi şagirdin evdən izləməsinə şərait yaradılmalıdır;

3. İki yerə bölünərək siniflərin evdə qalan şagirdləri dərslərdə Microsoft Teams platforması ilə canlı şəkildə iştirak etmə imkanı yaradılmalıdır. Bunu etmek o qədər de çətin deyil, müəllim onlayn dərsi necə keçirdi, noutbuku vasitəsi ilə bunu təşkil edərək, sinifdəki dərsi şagirdin evdən izləməsinə şərait yaradılmalıdır;

4. Yeni tədris ilindən başlayaraq ayda 2 dəfə məktəbin bütün ərazisi dezinfeksiya edilməli. Gündəlik olaraq isə bütövlükde binanın temizlik və gigiyenasi xüsusi dezinfeksiyəcidi məhlul və vasitələrə aparılmalıdır, girişlərdə və hər mərtəbələrin dehliyində əllerin gigiyenasi üçün dezinfeksiya məhlulları olan qablar yerləndirilməli, hər sehir istilik ölçmə cihazları ilə şagirdlərin və müəllimlərin istiliyi ölçülməli, qızdırmasının normadan yüksək olan şagird və ya müəllim qeydə alınmara, tədbir görlərək evə göndərilməli, valideynlər və digər qonaqlar məktəb daxilinə buraxılmamalı;

5. Hava şəraiti imkan verdiyi təqdirdə, uyğun dərslər maksimum açıq havada tədris edilməli;

6. Tənəffüs saatları və idman dərsləri şagirdlər üçün hazırlanmış xüsusi temassız oyunlarla həyata keçirilməli;

7. Məktəbin xüsusi güşələrində, siniflərdə maarifləndiricilər posterlər asılmalıdır, hər gün ilk dərsin 3-5 dəqiqəsi virusdan qorunma ilə bağlı məlumatlandırılma ilə həyata keçirilməli;

8. Şagirdlərin gigiyenə qaydalarına əməl edilməsinə hər sinif rehbəri tərəfindən xüsusi nəzarət edilməli;

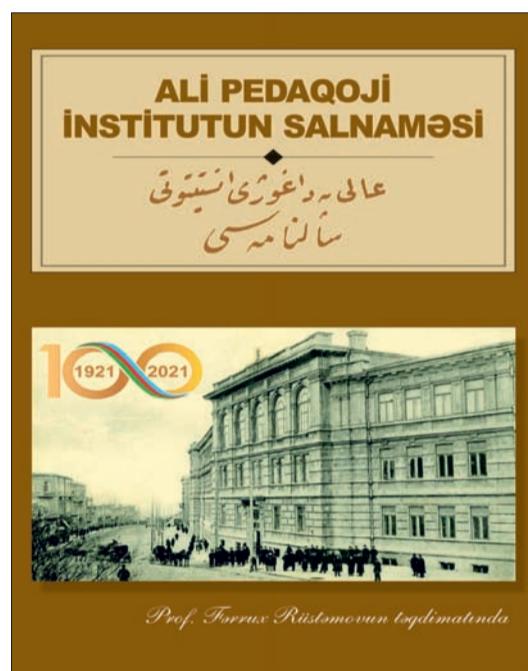
9. Məktəb hökumələri və tibb bacıları gücləndirilməsi rejimləşdirilməlidirlər.

Cənab Prezident İlham Əliyevin də vurğulduğu kimi, hər şəyden önce insanların sağlamlığıdır. Bunun üçün də Operativ Qərargahın, Təhsil Nazirliyinin məktəblərlə bağlı verecəyi qoruların, məhz buna xidmet edəcəyinə şübhə edə bilərəm. Dövlətimizin daha düzgün bir variant tapaçığına bir valideyn, bir müəllim kimi ümidiyəm!

"Ali Pedaqoji İnstututun salnaməsi"

Ənvər ABBASOV,
Təhsil İnstututunun direktor müavini,
pedagoqika üzrə fəlsəfə doktoru, dosent,
Əməkdar müəllim

XX əsrin əvvəllerində Azərbaycanda ali təhsilli milli kadrların hazırlanması Milli Hökumətin fealiyyət hədəflərindən biri idi. Bu istiqamətdə müümədi işlər aparılırdı. Nəhayət, Azərbaycanda ilk ali pedaqoji institut böyük dövlət və siyasi xadim Nəriman Nərimanovun 1921-ci ildə imzaladığı dekretlə fealiyyətə başlıdı. Pedaqoji və elmi-pedaqoji kadrlar hazırlığı sahəsində böyük bir missiyənə üzərinə götürdü. O, bu günə qədər özünün məzmunu və strukturunu təkmil-leşdirə-təkmilləşdirə ölkənin ümumtəhsil məktəbləri üçün 160 mindən çox yüksək ixtisaslı müəllim kadrları hazırlamışdır. Ali pedaqoji təhsilin avadanlıqları pedaqoji, psixoloji və digər elmlərin inkişafını istiqamətləndirmiş, onların Azərbaycan elmi mühitində yer tutmasında əhəmiyyətli rol oynamışdır.

Artıq gələn il Pedaqoji Universitetin bir əsrlik yubileyi tamam olur. Bu məqsədə rektor, professor Cəfər Cəfərovun təşəbbüsü ilə universitetin tarixinin doründən arşadırılmasına, yeni kitabların yazılımasına başlanılmışdır. Universitetin İbtidai təhsil fakültəsinin dekanı, pedaqoji elmlər doktoru, professor Ferrux Rüstəmovun ilk mənəbələr və zəngin arxiv sənədləri əsasında ərsəyə gətirdiyi "Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin rektörləri" (2019) kitabı bu qəbildəndir. Universitetin bir əsrlik tarixi ayrı-ayrı vaxtlarda Pedaqoji Universiteti rəhbərlik etmiş 31 rektorunun heyati, ictimai-siyasi, elmi-pedaqoji fealiyyəti və idarəetmə sarısstığı fonunda təhlil və tədqiq olunmuşdur. Professor Ferrux Rüstəmov bu istiqamətli tədqiqatlarını daha da derinləşdirmiş, "Ali Pedaqoji İnstututun salnaməsi" (Bakı: Elm və təhsil, 2020, 196 s.) kitabının neşrine nail olmuşdur. Bu kitabın layihə rəhbəri, ADPU-nun rektoru, professor Cəfər Cəfərov, elmi redaktoru isə professor Yaqub Babayevdir. Tərtib, əski əlibədan translitəriasiya, izahlar və şəhərlər professor Ferrux Rüstəmov aiddir. O, həm də kitaba "Pedaqoji İnstututun ilk buraxılış və ya üçüllük tarixin salnaməsi" adlı geniş on səz yazmışdır. Onun tərəfindən kitabda 300-ə yaxın söz və ifadənin izahı verilmişdir. İnstututun ilk buraxılış münasibəti ilə birinci dəfə 1924-cü ildə əski əlibədan neşr olunan "Ali Pedaqoji İnstututun salnaməsi" kitabı, təessüf ki, indi kimi tədqiqatlardan kənardır qalmış, müasir əlibəyə əvvərlərə nəşr edilməmişdir. Nəticədə belə bir zəngin xəzinədən təhsil tarixçiləri, eləcə də maraqlanan oxular bəhrələnə bilməmişdir.

İnstututun əsasnamesinə görə, təhsil müddəti 3 il olmuşdur. 1924-cü ildə Pedaqoji İnstutut 28 məzundan ibarət ilk buraxılış pedaqoji məktəblərə və orta məktəblərə göndərildi. "Ali Pedaqoji İnstututun salnaməsi" -də məhz bu, ilk buraxılış həsr olunmuşdur.

Salnamə "Ön söz" dən və institutun fealiyyətlərini əks etdirən digər bölmələrdən ibarətdir. Onun hazırlanmasında qarşıya qoyulmuş vezifənin təfərruatları ilə verilməsi və bunun hesabatlılıq baxımından ciddi əhəmiyyət daşıdığı aydın görünür.

"Ön söz" də Pedaqoji İnstututun açılması uğrunda mili ziyalılarının (F.Rzabəylı, A.Şaiq, H.Mahmudbəyov, M.Əfəndiyev, S.Hüseynov, C.Cuvarlı, R.Cəfərov və b.) mücadiləsi və mili-mənəvi potensialın formallaşmasında ilk pedaqoji institutun oynadığı rol ətraflı şərh edilir.

İlk pedaqoji institutun açılmasında fədakarlıq göstərən bu ziyalıların fealiyyəti ilə tanış olarkən oxucu istər-istəməz qürur hissə keçirir və müqəddəs bir amal uğrunda mübarizə aparan həmin şəxslər dən yaxınlaşdır. Bu şəxslər kimler idi? İlk pedaqoji institut haqqında onların düşüncələrində özüne yər tapan müqəddəs ideallar hansılardır? Ali Pedaqoji İnstututun ilk direktoru Fətulla bəy Rzabəylı deyirdi ki, Pedaqoji İnstutut Azərbaycanda Şərqi İnstututu olaraq bütün türk ölkələrinə yanar məşəl kimi ziya saçacaqdır. Azərbaycan Xalq maarif komissarı Mustafa Quliyevin fikrincə, "Pedaqoji İnstutut Azərbaycanda yeganədir.

Azərbaycan təhsil tarixinin müəllim hazırlığı ilə bağlı salnaməsi dəyərli hədiyyə olaraq oxuculara təqdim edilir

O, yalnız biz azərbaycanlıların deyil, bütün məhkum Şərq xalqlarının mədəni-maarrif qayelerini təmin etməlidir". A.Əfəndizadə İnstututu bütün Şərq elmi üçün inqilab məşəli hesab edərək, "Oxford" və "Kembri" universitetləri kimi Şekspir, Nyuton, Miller və Darvinlər yetişdirməsini arzu edirdi. Belə bir həssas məqəmdə milli pedaqoji İnstututun açılmasının əleyhinə olanlar da var idi. Hətta Azərbaycan SSR Xalq Komisarları Sovetinin Ali Pedaqoji İnstututunun təşkililə ilə bağlı müvafiq dekretindən sonra onun fealiyyət göstərəcəyinə şübhə ilə yanaşanlar və hətta əks-təbliğat aparanlar da olmuşdur. Cavad Cuvarlı bələləri haqqında yazırı: "Bütün yılan, qurbanqa və həşərat dila gelib, şöyledə dedilər ki, ki, bu nə sərsəmlikdir, böylə də iş olarmış? Türk Ali Pedaqoji İnstututu açıla bilərmi? Deve hara, hamam hara? Bu işi apara biləcək müəllimlər, mürəbbilər ham? Yox-yox! Böylə şey olamaz!". Amma milli ziyyalılar bu məarif məşəlini yandırmaqla səbüt etdilər ki, Azərbaycanda ali pedaqoji məktəb açmaq mümkündür.

İlk bölmə "Ali Pedaqoji İnstututun tarixçəsi" adlanır. İnstututun ilk direktoru Fətulla bəy Rzabəylinin "Azərbaycan birlinci dövlət türk Ali Pedaqoji İnstututunun açılış tarixçəsinə dair", A.Lukyanovanın "Ünas Ali Pedaqoji İnstututun surət-i taşkılı və davamı" və Nümunə məktəbinin müdürü Qafur Əfəndizadənin məruzəsi əsasında tərtib olunmuş "Nümunə məktəbinin tarixçəsi" möqalələri verilmişdir.

Məcmuənin "Taşkılılat və idarə işləri" adlı ikinci bölməsində Sofər Ramazanzadənin "Ali Pedaqoji İnstututun tələbə taşkılılatı", Feyzi Mehəmmədzadənin "İnstututun Kommunist Gençlər İttifaqı özyəyi", "Nümunə məktəbinin taşkılılat və idarəsi" möqalələri öz əksini tapmışdır.

Məcmuənin "Tərbiyə və tədris işləri" adlı üçüncü bölməsində "Ali Pedaqoji İnstututun Ədəbiyyat şöbəsində nümunə dərsleri" (İ.Hikmət), "Ali Pedaqoji İnstututu 1923-24 senesi əhəmiyyətli tədris şöbəsində riyaziyyatdan yapılan tətbiqat dərsleri haqqında izahat" (M.Əfəndizadə), "Təbiət şöbəsində nümunə dərsleri" (E.Rəhimov), "Ali Ünas Pedaqoji İnstututunda tərbiyə işləri" (A.Lukyanova), "Müvəffəqiyətindən sirləri" (X.Fikret) verilmişdir.

Məcmuənin "İnstututun galəcəyi" bölməsində Nəriman Nərimanovun "Elmlərin yeni təmam etmiş müəllimlərə açıq məktub" u, Xalq məarif komissarı Mustafa Quliyevin "Məzənlərə xıtəb" adlı təbrik məktubu verilib. Həmin bölmədə A.Əfəndizadənin (Azaqbaşlı) "İctimai həyatda ali pedaqoji təhsilin və azərilər üçün Azərbaycan Ali Pedaqoji İnstututunun əhəmiyyəti", E.Rehimovun "Doğru vədələr", Abdulla Şaiq Tahibzadənin "İstitut və Azərbaycan" yazıları yer alıb. Məcmuədə İnstututun fars ədəbiyyatı tarixi müəllimi Mirzə Möhsünün "Məzən təlibə və tələbələrə bir xatirə", Təbiət şöbəsinin mezunu Əbdülrisəd Əfəndizadənin "Məsul vəzifə qarşısında", Ədəbiyyat şöbəsinin mezunu H.Surxayın "Vəzifəmiz" yazıları da yer alıb.

Məcmuənin "Duyğular və xatirələr" bölməsində Fatma Tutayevanın, İsmayılov Novruzinin, Qafur Rəşadın, Heydər Verdiyevin, Cavad Cuvarlının, Xədicə Qazızadənin, Sübhanverdi Xanzadənin, E.Tahizin və Atababa Musaxanlının məzunlara təbrikleri verilib, xatirələr paylaşılib. Məcmuədə məzunlara həsr olunmuş iki əşr dəyər alıb: "Ali dərülümüllimət məzunlarına itah" (Fatma Tutayeva), "İlk fatehərlər!" (Nəsir Quluzadə).

Bütün bu bölmələr İnstututun fealiyyətinə dair faktları əks etdirməklə yanaşı, həm də analitik məlumat rəsədi oynayır. Görülmüş işlərin mahiyyət və məzmunu təhlil edilir, həm işlər yerinə yetirildiyi zaman kontekstində dəyərləndirilir, həm də gələcək perspektivlər barədə proqnozlar verilir.

ADPU-nun bir əsrlik yubileyi ilə əlaqədar olaraq 1924-cü ildə nəşr edilən "Ali Pedaqoji İnstututun salnaməsi" məcmuəsinin transliterasiya etməkələr latin qrafikasında çapla maraqlı layihə olmaqla yanaşı, həm də necib təşəbbüsdür. Professor F.Rüstəmov bu təşəbbüsü həyata keçirməklə Azərbaycan təhsil tarixinin müəllim hazırlığı ilə bağlı bir salnaməsini dəyərlər bir hədiyyə olaraq oxuculara təqdim etmiş, onun Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin 100 illik yubileyi ərafinə xüsusi əhəmiyyət daşıdığını diqqətən təsdiq etmişdir.

Ən böyük arzusu skripkasını Vətəni Şuşadan səsləndirməkdir

Oruc MUSTAFAYEV

Gənc skripkaçı Canel Nəcəfli ABŞ-da keçirilmiş Boulder Bach Festival adlı mötəbər klassik musiqi yarışmasında növbəti uğura imza atıb. Gənc virtuozi 39 ölkədən qatılmış 273 nəfərdən və "University" kateqoriyasında olan 49 iştirakçı arasında yarışmanın xüsusi mükafatına layiq görülmüş 10 qalibdən biri olub. Münsiflər və dinləyici rəğbetini qazanan C.Nəcəfli 2021-ci ildə həmin festivalda canlı çıxış etmek üçün ABŞ-a dəvət alıb. Qaliblərə xaxın həftələrdə diplomlar təqdim olunacaq. Xüsusi qürurvericili məqam odur ki, dünən ABŞ kimi nəhəng dövlətində 39 ölkədən cəmi bir neçə ölkənin nümayəndəsi münsiflərin müsəbat reyini qazana bilib və bu ölkələr arasında Azərbaycanın da adı çökəlib.

Əslən Şuşadan olan Canel Nəcəfli 2002-ci ildə Bakı şəhərində anadan olub. O, hazırda Ü.Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasında (BMA) təhsil alan istedadlı gənc musiqiçilərden biridir. Hələ uşaq yaşılarından müşiqi böyük maraqla təqdim olunmuşdur.

Bülbül adına orta İxtisas Musiqi Məktəbində təhsil aldığı dövrən müxtəlif konsert və beynəlxalq müsabiqələrdə çıxış edib. Hazırda BMA-nın simli alətlər kafedralrasının qiyabi, Çexiya (Plzen) Konservatoriyasının isə ölümlərə tələbəsi.

İlk solo çıxışı 2014-cü ildən başlayıb. C. Nəcəfli 2015-ci ildə Polşada keçirilən "Karavan Kulturi" adlı Beynəlxalq Müsabiqə-Festivalda iştirak edərək I yera, 2016-ci ildə Cəxiyada keçirilən "Josef Micka" adına festival-müsabiqədə Prokofyevin "Zoluska" əsərinə görə Fəxri Diploma, 2016-ci ildə "Rodniki duşu" adlı Respublika müsabiqəsində I yera, 2016-ci ildə Bakı şəhərində keçirilən "Futures Stars" adlı Beynəlxalq müsabiqədə I yera layiq görültüb.

C.Nəcəfli 2016-ci ildin may ayında V.Spirakov Fonduyun təşkil etdiyi "Moskva dostları qarşılıyır" Beynəlxalq Festivalın iştirakçısı olub. 2017-ci ildə Bakı şəhərindən

lərin dərinliyi və səmimiliyi diniyəciliyi cəlb edir və bəsənətçi kimi ona inanmağa məcbur qoyur. Bununla yanaşı, o, skripkaçı üçün en vacib keyfiyyətlərdən olan səsin gözəlliyyini hiss etmək qabiliyyətinə malikdir. Və bu rəngarəng palıtr'a onun ifasından daha da rəngarəng və məraqlıdır. Sözlərimin təsdiqi münsiflər heyətində olduğum Beynəlxalq "Grumiaux" Skripka müsabiqəsində əminliklə əldə etdiyi mükafatdır.

Nazim Azadoglu (Türkiyə) Azad Əliyev adına I Beynəlxalq Violinçilər Misabiqəsinin Münsiflər Heyətinin üzvü:

- Azad Əliyev adına 1-ci Beynəlxalq Violinçilər Müsabiqəsində doğma Bülbül adına məktəbin sağlıqlarının bir ildən kimi parlaqlarını görmək şəxşən mən böyük bir hədiyyə oldu. Xüsüsile onlardan biri - genç Canel Nəcəfli yaddaşma həkk olundu. Canel 17 yaş olmasına baxmayaq, özüne xas interpretasiyasi ilə bizləri heyrətləndirdi, öz yaş qrupunda laureat adına layiq görüldü. Musiqi ənənələri ilə zəngin respublikamızda yenidən keşf etmək və yeni adaların yüksəkliyini görmək mən bir musiqiçi kimi her zaman sevindirib. Fədakar emyəyinə görə Canelin müəllimi Fatime İdyatulinaya öz dərin minnətdarlığı bildirirəm. Canelə də qələbələrinin və yaradıcılıq məvəffəqiyətlərinin davamını arzulayırıam. Qey, belə ulduzlardan musiqi səmalarında daha çox olun!

Fabio Lamborghini, İtaliyadan olan münsif:

- Canel Nəcəfli ilə Bakıda "Testene Art" musiqi yarışmasında tanış oldum. Onun çox yüksək səviyyədə məharətli ifa etdiyi musiqi çıxışlarını hamımız yüksək dəyərləndirdik və parlaq bir gələcək üçün potensialının olmasına düşüntük. Müsabiqədə 15 yaşlı Canelin kubokunu və medalını şəxşən təqdim etmişəm. Ən qısa zamanda müükomməl və maraqlı çıxışlarını bir daha görməyə ümidi edirəm...

İngilis dilini öyrənənlər üçün dərs nümunələri

LearnEnglish Print

Yoga

Yoga is becoming more and more popular around the world. What exactly is it, where did it come from and what are the health benefits of doing yoga?

What is yoga?

Most people know yoga as a kind of exercise which aims at developing strength and flexibility. To practise yoga, you learn a series of ‘postures’, where you put your body into different positions. The correct breathing is also important. However, yoga is really about more than just exercise. In 2014, the Prime Minister of India, Narendra Modi, asked the United Nations to create an International Day of Yoga. He felt that yoga could not just help people to be healthier but also help connect people to each other and to nature. The United Nations agreed, and International Yoga Day is now celebrated on 21 June.

What are the benefits of yoga?

Yoga is good for the mind and body. Regular practice of yoga helps people to improve their balance and stamina. Although you won’t really get out of breath, like you might playing football or running, it does help to keep your heart healthy and you can lose weight. It can also help with back pain.

The breathing taught in yoga can help people to reduce stress and anxiety. There are lots of different possible breathing patterns you can do. Yoga also improves concentration and helps people to sleep better, so it’s great for anyone who’s under pressure at work or in their studies.

Different types of yoga

There are lots of different types of yoga, so you can choose what suits you best. Hatha Yoga is often good for beginners, because you hold each position for a few breaths. In Vinyasa Yoga you change position much more quickly and you might get out of breath. It’s quite challenging if you haven’t done much yoga before.

Whatever kind of yoga you choose, there are definitely some health benefits, and you should have fun too.

ACTIVITIES

1. Vocabulary

Match the definitions (a–h) with the vocabulary (1–8).

vocabulary	definition
1. balance	a. being able to continue with physical effort for a long time
2. strength	b. being physically healthy
3. flexibility	c. feeling worried or nervous
4. concentration	d. being able to think carefully about what you are doing
5. fitness	e. a difficult situation that makes you feel worried
6. anxiety	f. being able to stand without falling to either side
7. pressure	g. being able to bend easily
8. stamina	h. being able to do things that take a lot of physical effort

2. What's the order?

Write a number (1–8) to put the ideas in the order they are mentioned in the text.

	Lose weight
	Keep your heart healthy
	Sleep better
	Improve balance
1	Make you stronger
	Connect you to nature
	Have fun
	Improve concentration

- ACTIVITY 1
1. t; 2. h; 3. g; 4. d; 5. b; 6. c; 7. e; 8. a
ACTIVITY 2
1. Make you stronger
2. Connect you to nature
3. Improve balance
4. Keep your heart healthy
5. Lose weight
6. Improve concentration
7. Sleep better
8. Have fun

ANSWERS

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi

Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti

2020/2021-ci tədris ilində aşağıdakı ixtisaslar üzrə ödənişli əsaslarla yenidənhazırlanma təhsili almaq üçün qəbul

ELAN EDİR

- 050109 Musiqi müəllimliyi
- 050307 Musiqişünaslıq
- 050117 Təsviri incəsənət müəllimliyi
- 050809 Turizm bələdçiliyi
- 050213 Turizm işinin təşkili
- 050302 Bədii yaradıcılıq və ekran dramaturgiyası (ssenarist)

2020/2021-ci tədris ilində ADMIU-da Yenidənhazırlanma təhsili Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2010-cu il 6 sentyabr tarixli 163 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Əlavə təhsilin məzmunu, təşkili və eləvə təhsilin hər hansı istiqaməti üzrə təhsil almış şəxslər müvafiq sənədin verilməsi Qaydası"nın 3.1.5. bəndi əsasında əyani və distant (məsafədən) formada hayata keçirilecekdir.

ADMIU-da Yenidənhazırlanma təhsilinə sənəd qəbulu ancaq elektron qaydada həyata keçirilir. Təqdim edilmiş sənədlər müvafiq tələblərə cavab verdiyi halda müraciət edən şəxslər yenidənhazırlanma təhsili almaq hüququnu qazanırlar.

Təhsil Azərbaycan və rus dillərində aparılır.

Sənədlərin qəbulu 2020-ci ilin avqust ayının 22-dən oktyabr ayının 15-dək aparılacaq.

Yenidənhazırlanma təhsili almaq istəyənlər aşağıdakı sənədləri elektron formada (pdf formatında) təqdim etməlidirlər:

- * Rektorun adına ərizə;
- * Ali təhsil haqqında sənədin (diplomun) notarial qaydada təsdiqlənmiş surəti (diploma əlavə ilə birlidə);

- * 2020-ci ilin məzunları bakalavr səviyyəsinin bitirmə haqqında gerblə möhürlə təsdiq olunmuş arayış və transkript;
- * 1 adəd fotosəkil (3x4 sm jpeg formatunda);
- * Şəxsiyyət vəsiqəsinin surəti (soyadı dəyişdiyi halda, təsdiqedici sənəd).

Yenidənhazırlanma təhsilinə müraciət üçün ərizə formasını aşağıdakı link vasitəsi ilə yükləmək olar:

Ərizə forması <http://admiu.edu.az/news2020/Form.docx>

Dövlət və özəl ali təhsil (orta ixtisas təhsili) müəssisələrinin məzunları "Əlavə təhsilin məzmunu, təşkili və eləvə təhsilin hər hansı istiqaməti üzrə təhsil almış şəxslər müvafiq sənədin verilməsi Qaydası"na uyğun olaraq ilkin baza təhsili proqramları ilə yenidən əldə ediləcək ixtisasın baza təhsili proqramı arasındaki fərqli bir tədris ilinə hesablanmış saatdan çox olmaması şərtiylə yenidənhazırlanma təhsili ala bilərlər.

QEYD: 1993-cü ildən sonra xarici ölkələrdə ali təhsil almış məzunlar diplomlarının Azərbaycan Respublikası ərazisində təqdiməsi barədə Təhsil Nazirliyi tərəfindən verilmiş Şəhadətnamə təqdim etməlidirlər.

Ünvan: AZ 1065, Bakı şəhəri, İnşaatçılar prospekti 39.

Telefon: (+99412) 599-00-54

E-mail: info@admiu.edu.az

REKTORLUQ

"AZƏRBAYCAN MÜƏLLİMİ"

Qəzet 1934-cü ildən çıxır

Baş redaktor	Sarvan İbrahimov	538-21-55
Mühasibatlıq		539-67-74
Reklam və elanlar		539-20-77 (tel/faks)

Ünvan: AZ-1100, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə 23 M, Mətbuat Evi, 5-ci mərtəbə

Qəzet "Azərbaycan müəllimi"nin kompüter mərkəzində yığılır və "Azərbaycan" nəşriyatında çap olunur

Qəzet həftənin cümlə günü çıxır

Bank hesabımız

Azərbaycan Beynəlxalq Bankı 5 saylı "Mətbuat şöbəsi"
Kodu: 805142 VÖEN: 9900001881
M/h: AZ 03 NABZ 0135010000000002944
S.W.I.F.T.: IBAZAZ 2X

"Azərbaycan müəllimi" qəzeti redaksiyası
Hesab № AZ80 IBAZ38060019443164986350
VÖEN: 1300397831

Lisenziya № 022327, İndeks: 0003, Tiraj 6125, Sifariş 2038

Məsul növbətçi: O.Mustafayev

MDU-nun gənc əməkdaşı Miçiqan Universitetinin və IBM şirkətinin sertifikatlarını qazanıb

Mingəçevir Dövlət Universitetində (MDU) gənc əməkdaşların bilik və bacarıqlarının inkişaf etdirilməsinə xüsusi diqqət yetirilir. Qlobal pandemiya dövründə dünyanın qabaqcıl universitetləri və iri şirkətləri tərəfindən bir çox virtual təlimlərin ödənişsiz əsaslarla təqdim olunması bu istiqamətdə yeni imkanlar yaradıb.

Universitetdən bildirilib ki, MDU-nun gənc əməkdaşı Elçin Tağıyev ABŞ-in nüfuzlu ali təhsil müəssisələrindən biri olan Miçiqan Universitetini (University of Michigan) "Programlaşdırma" (Programming) mövzusunda keçirilən təlim kursunda uğurla iştirak edib. Dünyanın qabaqcıl Coursera online təhsil platformasında təqdim olunan 7 həftəlik kursda iştirakinə əsas məqsədi Python programlaşdırma dilinin əsaslarını öyrənmək, müxtəlif alqoritmik məsələləri bu programlaşdırma dilindən yararlanmaqla həll etmək və müvafiq praktiki nümunələrin tətbiq edilməsini məniməmdən ibarət olub.

Kursu 99.17% göstəricisi ilə bitirən E.Tağıyev Miçiqan Universitetinin beynəlxalq sertifikatını qazanıb.

E.Tağıyev dünyadan nüfuzlu IBM şirkəti tərəfindən Coursera təhsil platformasında "Data elmi" (Data Science) mövzusunda keçirilən online təlim kursunu da uğurla başa vurub. 3 həftə davam edən virtual təlimdə Data Science haqqında ən son nəzəri və praktiki biliklər qazanmaq imkani təqdim olunub.

Bu kursu da yüksək göstərici (90.19%) ilə başa vuran E.Tağıyev IBM şirkətinin beynəlxalq sertifikatına layiq görültüb.

Bakı şəhər 219 nömrəli tam orta məktəbi 2014-cü ildə bitmiş Qasimova Cəmile Qasim qızına verilmiş A-307036 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılr.

Sumqayıt şəhər 27 nömrəli tam orta məktəbi 1992-ci ildə bitmiş Ələkbərov Çingiz Pazıtdinovığın verilmiş A-022268 nömrəli orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılr.

Bakı şəhər 191 nömrəli tam orta məktəbi 1998-ci ildə bitmiş Səfərova Mənzumə Şair qızına verilmiş AN-220485 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılr.

Bərdə şəhər 5 nömrəli tam orta məktəbi 2015-ci ildə bitmiş İsmayılov Fərid Asif oğluna verilmiş AN-472150 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılr.

Sabirabad şəhər 2 nömrəli Beynəlxalq Təbiət və Texniki fenlər Təməyllü Liseyi 1996-ci ildə bitmiş Şixəliyev Tərənə Vəqif qızına verilmiş A-033389 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılr.

C.Naxçıvanski adına Hərbi Liseyin IX sinfini 2013-cü ildə bitmiş Şixəliyev Elvin Həbib oğluna verilmiş A-261948 nömrəli şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılr.

Göygöl (Xanlar) şəhər 1 nömrəli tam orta məktəbi 1995-ci ildə bitmiş Əliyeva Anjelika Viktor qızına verilmiş A-030927 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılr.

Bakı şəhər 139 nömrəli tam orta məktəbi 2017-ci ildə bitmiş Qədimli Natig Mahir oğluna verilmiş E-006971 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılr.

Bakı şəhər 21 nömrəli tam orta məktəbi 2007-ci ildə bitmiş Babayeva Nərmin Fikrət qızına verilmiş B-361960 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılr.

Biləsuvar rayon İsləmi kənd tam orta məktəbi 2009-cu ildə bitmiş İbzadə Cavid Qabil oğluna verilmiş A-653507 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılr.

Şamaxı rayon II Cabanı kənd tam orta məktəbi 2000-ci ildə bitmiş Məmmədova Xəyale Hümmət qızına verilmiş A-333932 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılr.

Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası tərəfindən 2007-ci ildə Muxtarova Gülnarə Elçin qızına verilmiş B-087276 nömrəli bakalavr diploma və eləvəsi itdiyi üçün etibarsız sayılr.

Etibarsız sayılır

Göygöl rayon 3 nömrəli tam orta məktəbi 2013-ci ildə bitmiş Hadizadə Nərimin Fuad qızına verilmiş A-261111 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılr.

Gəncə Dövlət Universiteti tərəfindən 2002-ci ildə Məmmədova Elnər İkram qızına verilmiş A-107946 nömrəli bakalavr diplomu və eləvəsi itdiyi üçün etibarsız sayılr.

Milli Aviasiya Akademiyası tərəfindən 2018-ci ildə Əhmədov Samur Asif oğluna verilmiş A-153296 nömrəli bakalavr fərqlənmə diplomu itdiyi üçün etibarsız sayılr.

Bakı Plan-İqtisad Texnikumu tərəfindən 2001-ci ildə Zeynalov Bəhrəz Ağə oğluna verilmiş AB-II-072137 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılr.

Bakı şəhər Qızıldə qəsəbə 180 nömrəli tam orta məktəbi 2001-ci ildə bitmiş Şamilov Aydin Adil oğluna verilmiş AN-520175 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılr.

Şəhər rayon Comaxtur tam orta məktəbi 2013-ci ildə bitmiş Vəlizadə Kazım Əli oğluna verilmiş B-184071 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılr.

Şəhər rayon Kürkənd tam orta məktəbin IX sinfini 2008-ci ildə bitmiş Ələkbərov Qisas Məcid oğluna verilmiş A-593486 nömrəli şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılr.

Şəhər rayon Kosacan tam orta məktəbi 2006-ci ildə bitmiş Fərəcova (Yusifova) Əsmər Elxan qızına verilmiş B-243588 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılr.

Bakı şəhər 251 nömrəli ümumtəhsil orta məktəbi 2008-ci ildə bitmiş Riza Elvin Telman oğluna verilmiş B-530781 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılr.

Bakı şəhər Novruzov qardaşları adına 36 nömrəli tam orta məktəbi 2004-ci ildə bitmiş Əhmədov Tural Ağasəf oğluna verilmiş E-003596 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılr.

Bakı şəhər 193 nömrəli məktəbin nəzdindəki qiyabi qrupu 2017-ci ildə bitmiş Əlişov Cəmil Qəhrəman oğluna verilmiş B-271596 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılr.

Bakı şəhər 242 nömrəli tam orta məktəbi 2014-ci ildə bitmiş Əzizov Ramil Malik oğluna verilmiş A-301081 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılr.

Kürdəmir rayon Topalhəsəli kənd tam orta məktəbi 2009-cu ildə bitmiş Baxşiyeva Şəfənə

Hikmet qızına verilmiş A-810437 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılr.

Bakı şəhər 248 nömrəli tam orta məktəbi 2019-cu ildə bitmiş İsmayılova İrəda İbrahim qızına verilmiş E-204796 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılr.

Quba şəhər A.Məmmədov adına 2 nömrəli təbiət fənləri təməyllü məktəb-liseyi 2004-cü ildə bitmiş Salahov Elvin Qiyafäddin oğluna verilmiş B-077921 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılr.

Saath rayon Orta Muğan kənd tam orta məktəbi 2010-ci ildə bitmiş Ruşanov Sövqİ Xudaverdi oğluna verilmiş B-728709 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılr.

Bakı şəhər 236 nömrəli tam orta məktəbi 2004-ci ildə bitmiş Həsənli Kamran Əkbər oğluna verilmiş BN-008395 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılr.

Ordubad rayon Vəlever kənd tam orta məktəbin IX sinfini 1999-cu ildə bitmiş Əhmədov Çingiz Cavad oğluna verilmiş BN-177577 nömrəli şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız

Payız semestri necə başlayacaq?

Nüfuzlu universitetlərin yeni tədris ilinə hazırlıq planları

Oruc MUSTAFAYEV

Cari ilin mart ayından dünyanın ayrı-ayrı ölkələrini hədəfə alan COVID-19 infeksiyası milyonlarla tələbə və müəllimi təhsil prosesindən kənardə qoydu. Yalnız təhsil sahəsində mövcud olan texnologiyalar və ali məktəblərin yaranmış situasiyaya əvvəl uyğunlaşması sayəsində universitələr öz fəaliyyətlərini onlayn rejimdə davam etdirə bildilər. Qısa müddət ərzində ali təhsilin fasiləsizliyinin

qorunması sahəsində əldə olılmış müsbət təcrübə növbəti tədris ilinə hazırlıq planlarında da öz korrektələrini buraxmaqdadır. Yeni koronavirus pandemiyası nüfuzlu universitetlərin tədris sistemindən necə təsir etdi? Universitetlər yeni tədris ilinə necə hazırlanır? Ali təhsilin səviyyələri üzrə tədris proqramları necə tətbiq olunacaq? Bu suallara cavab almaq üçün hazırda dünyadan ferqli coğrafiyalarda yerləşən nüfuzlu universitetlərdə çalışan alimlərimizə, təhsil alan tələbələrə müraciət etdik.

İlham Axundov

“Payız semestrinin dərsləri əsasən onlayn davam edəcək”

İlham Axundov, Kanadanın Waterloo Universitetinin professoru:

- Kanadada hazırda COVID-19 ilə mübarizə 3-cü fazaya keçmək üzərdir və bu mərhələdə bir çox müəssisələr və ictimai yerlər sağlamlıq və təhlükəsizliyin qorunması üçün tədricən bəzi mahdudiyyətləri tətbiq etməklə açılmışa hazırlaşır. Bəzi yüksək riskli yerlər isə fəaliyyətlərini etibarlı şəkildə bərpə edə bilən qədər bağlı qalacaqlar.

Waterloo Universiteti ictimai səhiyyə təvsiyələrinin və ən yaxşı təcrübələrə əsaslanaraq, kampus fəaliyyətlərini yenidən başlatmaq üçün hazırda plan və protokolları həyata keçirməkdə davam edir. Kampus-dakı binalarda əsas xidmətlər, elmi tədqiqatlar və təsdiq olunmuş digər sahələr açıq formada davam edəcək. Sentyabr ayında I kurs tələbələri üçün nəzərdə tutulan dərslərin bir hissəsi kampusda veriləcək, bəzi laboratoriyalar və klinikalar fəaliyyətlərini bərpə edəcəklər. Amma payız semestrinin dərsləri əsasən onlayn davam edəcək və kampusda qalan tələbələr verilən məhdud sayıda dərsləri həm de onlayn ala biləcəklər. Yeni tədris ilinə hazırlıq mərhələsində - iyun ayında Waterloo Universiteti tələbələr arasında qış/yaz onlayn semestrleri ilə bağlı sorğu keçirdi. Sorğuda, demək olar ki, 8500 tələbə təşəkkür etdi. Tələbələrin 18 faizi onlayn semestrin öhdəsindən olduqca yaxşı göndəklərini bildirdi. Tələbələrin 60 faizi bu semestr vaxtı fəaliyyətlərinin “yük-soliş və enişli” olduğunu, 22 faizi isə onlayn təhsildə yaxşı istirak edə bilmədiklərini qeyd etdilər. Onlayn təhsil formatında çətinlik çəkən tələbələr üçün əsas səbəblər dərs yükünün artması, motivasiyanın olmasına, təhsilin keyfiyyətinin azalmasına, evden təhsil almaq problemləri, sinif yoldaşlarından ayrı qalmış hissi və professorlarla ünsiyyətdə çətinliklər oldu. Onlayn təhsilin rahatlığı barede sorğu aparıldıqda, iştirakçıların 46 faizi onlayn tədrisin dərhal olduğunu bildirdi. Respondentlər onlayn tədrisin yaxşı cəhətləri arasında əvvəl qeyd etdilər. Bu sorğunun nəticələri universitetin payız semestrini tam olaraq elektron sisteme keçməsi da xüsusi əhəmiyyət daşıdı, belə ki, universitetin vahid portal üzərində bütün tədris materialları və dərslər həm canlı, həm video formatında sayıa yükləndi, eyni zamanda imtahanlar elektron formada canlı

Gülmənə Məlikzadə

“Dərslər onlayn, hibrid, oflays keçiləcək”

Gülmənə Məlikzadə, Koreya Respublikasının Songyungwan Universitetinin məstrantı:

- Pandemianın vüsat aldığı dövrə bütün dünya dövlətlərinin əsas diqqəti virusa qarşı mübarizə və atılan strateji addımlardır. Koreya Respublikası da yüksək inkişaf etmiş dövlətlərdən biri kimi bu virusa qarşı mübarizədə ən uğurlu və operativ strategiya və tədbirlər görən ölkə olaraq dönyanın diqqətini qazandı.

Təhsil sisteminin yüksək inkişaf etmiş ölkəsi olaraq məktəb və universitet sisteminin de tam təhlükəsiz formada davam etdirilməsi ilə bağlı bir sıra tədbirlər görüldü. Xüsusilə qeyd etməliyim ki, virusun yayıldığı vaxtlarda bütün ölkə çərçivəsində virusa yoluxan və ya təhlükəsi olan şəxslərin canlı olaraq izlənməsini (GPS izləmə sistemi) təmin etmek məqsədilə bir universitet telebəsi tərəfindən “Coronavirus map” yaradıldı. Bu xərətənən hər an yoluxma halları ilə bağlı statistikanı görmək mümkün olur.

- Hybrid (online+offline)-40 nefərdən az auditoriya (tələbə öz seçimindən asılı olaraq seçə bilər, dərsi onlayn və ya offline keçmək istəyir). Bütün tədris materialları və mühəzirələr həm dərsdə, həm də online formada universitet portalı üzərində təmin olunur.

- Offline (mühəzirənin icra olunması metodundan asılı olaraq tələbə dərsi universitetdə keçirəlidir, məsələn laboratoriya-da eksperimentler, praktik fəaliyyətlə bağlı mühəzirədirə istirak etməlidir).

Belə ki, auditoriyada 40 nefərdən az olan qruplar olarsa, dərslər hibrid, çox olaraq online formada təşkil olunacaq.

Çilanay Səfərli

“Məsəfədən tədrisimizi təkmilləşdirmək üçün təcrübə qazandıq”

Çilanay Səfərli, ABS-in Corc Vaşington Universitetinin doktoranti:

- Bizim universitetdə payız semestri ərzində bütün bakanlar kursları, üz-üzə tolum tələb edən ixtisaslaşdırılmış proqramları isətisna olmaqla, onlayn magistr və doktorantura üçün isə hibrid olaraq keçirələcək. Corc Vaşington Universiteti fərdi və ya akademik şərtləri məhdudlaşdırın az sayda bakanlar tələbəsinə kampuslarda ya-taqxana ilə təmin edəcəkdir. Kampusda ya-sayan tələbələr onlayn kurslarda tətbiq edəcəklər, ictimai sağlamlıq və təhlükəsizlik tədbirlərinə əməl etməli olacaq, sosial məsəfə saxlayacaq, məskə taxacaqlar. Bundan əlavə, COVID-19 üçün mütəmədi testlərin aparılması gözlənilir. Magistr proqramlarının əksəriyyəti onlayn olaraq həyata keçirələcək və bəzi proqramlar konkret fənlər üzrə fərdi məşğələlər şəklində təklif olacaq.

Önəni tələbələr istəsələr yaşadıqları ölkədən Kollegin təqdim etdiyi onlayn dərslərə qatılıb bilərlər. Bu dərslər real re-jimdə, qarşılıqlı interaktiv dərslər olacaq

Mədinə Quliyeva

“Məhəzirələr onlayn və kiçik qruplar formatlarında keçiriləcək”

Mədinə Quliyeva, London Universiteti Kolleginin doktoranti:

- Böyük Britaniyanın London Universitet Kollegi yeni tədris ilinin ilk semestrinin bütün dərslərinin onlayn keçiriləcəyini elan etdi. Kollegin kampusuna girişə hələ də dövlət tərəfindən məhdudiyyətlər qoyulub. Ona görə də payızda bütün dərslər onlayn nəzərdə tutulub. Tələbələrin kampusda gərüşməsi, açıq yerlərde olmasının limitsizdir. Kitabxana və başqa tələbə cəmiyyətləri dövlətin icaze verdiyi çərçivədə fəaliyyət göstərəcək.

- Sentyabrda Kembriç Universiteti həmisi ki, tələbələri yeni tədris ili üçün qarşılacak. Məhəzirələr onlayn və fərdi (kiçik qruplarda) formatlarında keçiriləcək. Bununla əlaqədar, bakanlar tələbələri üçün supervisions (praktik məşğələlər) hemisi kiçiç qruplarda təmin olunacaq. Doktorantura tələbələri üçün xüsusi cədvəl tərtib olunacaq ki, ofisdə eyni zamanda 3-dən çox tələbə olmasının və tələb olunan məsəfə qorunsun. Universitetin tələbə yataqxanalari kiçik hissələrə bölünəcək və tələbələr yalnız öz yaşadıqları məkəndə qonşularla əlaqə saxlaya biləcək. Üstəlik, tələbələr və universitet həyəti üçün pulsuz COVID-19 testləri keçiriləcək.

- Əcnəbi tələbələr və gəşətlərə gəlinəcək, onlar üçün də eyni qaydalar tətbiq olunur. Təhsil haqlarında güzəştlər nəzərdə tutulmur, ona görə ki, universitet bütün təhsil xidmətlərini təqdim edəcək. Lakin maliyyə çətinlikləri olan tələbələr üçün bir neçə dəstəkləyici fondlar tərtib olunub. Bütün qeyd etdiyim qaydalar yalnız qarşidan gelən payız semestri üçün təsdiq olunub. Kembriç Universiteti situasiyadan asılı olaraq nobarından sonra vəziyyəti yeniden qiymətləndirəcək.

Bu kursu 28 sentyabrda dərslərin başla-yacağı günü qədər hər tələbənin keçməsi məsləhət görülür. Ancaq birinci semestrden sonra dövlətin qərarına uyğun olaraq sistem dəyişir və tələbələr kampus sisteminde tədris qayıda bilərlər. Lakin bu perspektivdə də, yənə də dərslərin həftədə ilk vaxtlar da 1-2 saat olmaqla keçilməsi nəzərdə tutulur.

Və hər ölkənin aid olduğu vaxt zonasına görə uyğunlaşdırılacaq. Tələbələrin yeni tədris ilinin onlayn sistemində hazırlanması təmin etmək üçün hazırda onlara London Universitet Kolleginin “Connected Learning at UCL” xüsusi kursu keçilir.

Bu kursu 28 sentyabrda dərslərin başla-yacağı gəndər hər tələbənin keçməsi məsləhət görülür. Ancaq birinci semestrden sonra dövlətin qərarına uyğun olaraq sistem dəyişir və tələbələr kampus sisteminde tədris qayıda bilərlər. Lakin bu perspektivdə də, yənə də dərslərin həftədə ilk vaxtlar da 1-2 saat olmaqla keçilməsi nəzərdə tutulur.

Vəziyyət dəyişkən olduğu üçün UCL dəyişikliklərə uyğunlaşmaq məqsədilə əvvəl addımlar atacaq. Əgər əcnəbi tələbələr ikinci semestrde də Londonda 1-2 saatlıq dərslərə qatılıb bilməsələr, onlara uyğun bir dərs sxemi təklif olunacaq.

“Məhəzirələr onlayn və kiçik qruplar formatlarında keçiriləcək”

Olesya Razuvayevskaya, Kembriç Universitetinin doktoranti:

- Sentyabrda Kembriç Universiteti həmisi ki, tələbələri yeni tədris ili üçün qarşılacak. Məhəzirələr onlayn və fərdi (kiçik qruplarda) formatlarında keçiriləcək. Bununla əlaqədar, bakanlar tələbələri üçün supervisions (praktik məşğələlər) hemisi kiçiç qruplarda təmin olunacaq. Doktorantura tələbələri üçün xüsusi cədvəl tərtib olunacaq ki, ofisdə eyni zamanda 3-dən çox tələbə olmasının və tələb olunan məsəfə qorunsun. Universitetin tələbə yataqxanalari kiçik hissələrə bölünəcək və tələbələr yalnız öz yaşadıqları məkəndə qonşularla əlaqə saxlaya biləcək. Üstəlik, tələbələr və universitet həyəti üçün pulsuz COVID-19 testləri keçiriləcək.

- Əcnəbi tələbələr və gəşətlərə gəlinəcək, onlar üçün də eyni qaydalar tətbiq olunur. Təhsil haqlarında güzəştlər nəzərdə tutulmur, ona görə ki, universitet bütün təhsil xidmətlərini təqdim edəcək. Lakin maliyyə çətinlikləri olan tələbələr üçün bir neçə dəstəkləyici fondlar tərtib olunub. Bütün qeyd etdiyim qaydalar yalnız qarşidan gelən payız semestri üçün təsdiq olunub. Kembriç Universiteti situasiyadan asılı olaraq nobarından sonra vəziyyəti yeniden qiymətləndirəcək.